

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Om den i vore Dage paatænkte Udvidelse af
Underviisningen i de lærde Skoler ved en
Gymnasialklasse.

Af

Dr. N. Lang Nissen,
Prof. og Rector Scholæ Metrop., R. af D. og Dbmd.

Indbydelseskrift

til

den aarlige offentlige Examen i Metropolitanskolen i
September 1841.

Kjøbenhavn.

Trykt hos Directeur Jens Hostrup Schultz,
Kongelig og Universitets-Bogtrykker.

Indholdsregister.

Side.

Om den i vore Dage paatænkte Udvidelse af Underviisningen i de lærde Skoler ved en Gymnasialclasse.

- I. Universitetet vedkommende, eller om Afskaffelsen af den philosophiske Examens første Halvdeel . . . . . 4.
- II. Skolevæsenet vedkommende, eller Underviisningens Udvidelse i de lærde Skoler ved en Gymnasialclasse . . . . . 9.

Skolefosterretninger om Metropolitan-skolen for Skoleaaret 1840:1841.

1. Udfaldet af Examen artium i October 1840 for Skolens Candidater . . . . . 35.
2. Nye Disciples Optagelse . . . . . 36.
3. Disciples Udmeldelse . . . . . 37.
4. Disciplenes Antal og Navne . . . . . 37.
5. Forandringer i Skolens Lærerpersonale . . . . . 39.
6. Underviisningsfagernes Fordeling . . . . . 46.
7. Skoletiden i Skolen, forsaavidt vedkommer de videnskabelige Underviisningsfag, til en Prøve, forandret fra deelt til sammenhængende Formiddags-Underviisningstid . . . . . 48.

8.	Forandring af Lære- og Læsebøger	54.
9.	Beretning om de læste Pensæ i Skoleaaret 1840 til 1841	55.
10.	Stipendiefordelingen for Skoleaaret 1840-1841 . . .	61.
11.	Skolebibliothekets Increment	63.
12.	Dimittendi for 1841	70.
13.	Schema over den offentlige Examen i Septbr. 1841 .	71.

Om den i vore Dage paatænkte Udvidelse af Underviisningen i de lærde Skoler ved en Gymnasialklasse.

Efter Opfordring har jeg i 1838 havt Anledning til n^oie at overtænke denne Sag; og, ligesom jeg da med største Interesse gik ind i Undersøgelsen af denne vigtige Materie, saaledes har jeg siden den Tid flere Gange følt Lyst til at give mine Tanker herom en større Offentlighed. Naar jeg derfor nu giver efter for denne Lyst, og griber Pennen for at gjøre, hvad jeg ofte følte Attraae til, da haaber jeg, i Betragtningen af det Mellemrum af Tid, under hvis Forløb jeg har modstaaet Følelsen af dette Kalb, at finde i det mindste Frikjendelse for Overilelse med at udføre det, og at møde hos mine Læsere ikke mindre Beredvillighed til at troe mig, naar jeg forsikrer, at det kun er Erkjendelsen af Gjenstandens Vigtighed, som tilskynder mig dertil, end Overbærelse med de svage Sider, min Udførelse heraf ikke vil blive fri for.

For de Læsere, som maatte være ubekjendte med den historiske Gang af Ideen om den paatænkte nye Reform af de lærde Skolers Underviisningsplan, anseer jeg det fornødent at bemærke, at den ovennævnte Udvidelse af Skoleunderviisningen ved en saakaldet Gymnasialklasse egentligen grunder sig i Forslaget om Ophævelsen af den første eller philologiske Halvdeel af den saakaldte anden Examen, saa at hiin Udvidelse i Omfanget af Skoleunderviisningen skulde være en Erstatning for Indskrænkningen i Omfanget af Underviisningsgjenstandene for den anden Examen ved Universitetet.

Jeg anseer det at være ei af Veien eller upaasende, strax at fremsætte Resultatet af min Overveelse af denne Sag, som er dette, at jeg, hvad angaaer Universitetet, fuldeligen indrømmer, at der er tilstrækkelig Anledning til at affstafte den saakaldte anden Examen's første eller philologiske Halvdeel i dens nuværende Indretning, men at jeg, hvad Skolevæsenet angaaer, ingenlunde kan indrømme, at der er nogen nødvendig Grund eller tilstrækkelig Anledning til med det at foretage saadan Forandring, at Oprettelsen af en Gymnasialclasse i de lærde Skoler, (hvilken Indretning desuden maa befrygtes at ville blive Skolerne i disciplinærisk Henseende til stor Skade og Fortrød), skulde ansees desaarafag fornøden.

Jeg skal nu nærmere forklare mig over mine Motiver for denne min Anskuelse af Sagen, i det jeg vil søge, saameget muligt, at følge Ideernes oprindelige Gang.

I. Universitetet vedkommende, eller om Affskaffelsen af den philosophiske (anden) Examen's philologiske (første) Halvdeel.

Den philosophiske (eller anden) Examen var ei alene i sin første Indretning efter Griffenfelds Forslag (Forordn. af 17de Marts 1675), men er ogsaa under dens Deling i 2de Dele ved Rgl. Fundats for Universitetet af 7de Mai 1788, og i dens nuværende Indretning i Følge Rgl. Resolution af 11te Oct. 1816, vedbleven, efter sin oprindelige Bestemmelse, at betragtes som en Forberedelse for de unge academiske Borgere, i det første Aar af deres Ophold ved Universitetet, til deres øvrige og Embedsexamen's Studier; og den maatte med Høie betragtes saaledes efter sin oprindelige og væsentlige Hensigt, ved philosophiske Studier at danne Overgangen dertil*). Det er ei heller hiin oprindelige Examen philosophicum eller den nu-

*) Cf. Badens Univ. Journ. 1ste Deel, 1793, S. 49.

værende philosophiske Deel af anden Examen, hvis Hensigtsmæssighed som forberedende Dannelsesmiddel for de unge Studerende, førend de stride til deres Embedseramens Studier, er blevn Gjenstand for Tvivl eller Debatter i Litteraturen. Forelæsninger over Philosophie, saavel theoretisk som practisk, Logik og Psychologie, Astronomie, Physik, ogsaa høiere Mathematik, ere Gjenstande, der maae erkjendes at være istand til, ogsaa ved deres Nyhed, at fængsle den unge academiske Borgers Aand, og at indeholde Stof nok til tilstrækkelig Sysselsættelse for ham i det hele første academiske Aar, ligejom just denne Aandens Sysselsættelse er det rette Fornødne, der behøves som forberedende Dannelsesmiddel til almindelig Videnskabeligheds og Embedseramens Studier.

Mange ere derimod de Klager, som i Række af Aar have reist sig mod samme Examens første eller philologiske Halvdeel; og i den Grad erkjendes almindeligen disse Klagers Grund, at selv de egentligst og nærmest Vedkommende ikke tage i Betænkning at stemme i med i denne Henseende, og at tilstaae, at det er et aldeles uhenigtsmæssigt Beslag, som derved er lagt paa de unge Academisters Tid. Det er saaledes en af alle Kyndige erkjendt Hovedfeil ved denne, den philologiske, Halvdeel af bemældte Examen, at de unge Academikere skulle til Samme ved Universitetet høre Forelæsninger over de samme Discipliner, med hvilke de i Skolerne have været sysselsatte, en Anvendelse af det første academiske Halvaar, som med Frije anses for ubillig, og hvoraf Følgen skal være, at Forelæsningerne til denne Deel af anden Examen i Almindelighed besøges med Ulyst eller endog forsømmes af de unge Studerende, og at de bedre Hoveder iblandt dem betragte denne (den philologiske) Deel af anden Examen som alt for let til at de skulde troe at behøve at anvende Flid derpaa. Det er vel heller ikke uden Frije, naar det paastaaes,

at den til bemældte philologiske Halvdeel af anden Examen hørende Sysselsættelse for de unge Academister, som bestaaer i at høre Forelæsninger over en latinsk og græsk Skribent, et Fragment af den hebraiske Bibel og et Pensum af Historien, ikke er den rette Landsføde, som skulde bydes de unge Studerende ved deres Indtrædelse ved Universitetet, og at det er en Folge deraf, at siden Mangel paa aandelig Selvvirksomhed faaer Indpas hos dem, og en Mechanisme i Studeremaaden hos Mange bliver til Bane.

Jeg veed ikke, hvorvidt det forholder sig saaledes, som i det Ovenanførte er yttret om den paaklagede Forsømmelighed og Ulyst til med Flid at besøge de anførte Forelæsninger, der hos Mange af de unge Academister skal finde Sted; men jeg mener, at der i Hovedsagen findes tilstrækkelige Grunde, som tale for Afskaffelsen af bemældte første Halvdeel af denne Examen, saa meget mere, som den Tid, derpaa anvendes, hensigtsmessigere og med mere Nytte kunde anvendes paa de egentlige philosophiske Videnskaber, der oprindeligen vare den væsentlige Character af den Griffenfeldtske Examen philosophicum, og som vel maae erkjendes at være den rette Landsføde for lærebegjærlige Unglinge ved deres Indtrædelse ved Universitetet, retteligen skicket til at vække og nære Tænksomheden, og istand til at vænne dem til en fornuftig Studeremaade, til aandelig Selvvirksomhed og Selbstudium.

Skulde imidlertid denne Betragtning ei vinde Seier, og den philologiske Halvdeel af anden Examen, imod det saa almindelige og velgrundede Dnske om dens Ophævelse, vedblive, da tillader jeg mig at mene, at en Grundforandring i dens Indretning vilde være ønskelig, saaledes at, næst en almindelig Indledning til enhver Forelæsning, som veiledende Anviisning dertil, det hele Forelæsningsvæsen stundom antog en vis Farve af Examinatorier, i hvilke snart Gen snart en

Anden af de unge Studerende opfordredes til at forklare et Stykke af det til enhver Forelæsning i Forveien opgivne og henhørende Pensum. Naar de unge Studerende saaledes, i ikke for mange Timer om Dagen, under passende Veiledning anfortes til at studere, at læse selv, at læse meget, og ved saa idelig Examination, som det store Antal af Tilhørere maatte gjøre muelig, holdtes varme, da vilde de vist nok med Lyst og af egen Drift, ogsaa af tilbørlig Respect for den altid i Bente værende Opfordring til dem at prøve ved egne Kræfter at forklare det Opgivne, strax fra Begyndelsen af deres academiske Liv vænnes til Selvvirksomhed og Selvstudium, og strax, saavel frivillige som tilskyndede af Nødvendigheden, tage fat paa deres academiske Studier.

Der er unægteligen et alt for stort Spring fra den sædvanlige Underviisningsmaade i Skolerne til den sædvanlige Underviisningsmaade for de unge Academister ved Universitetet, til at den altid skulde kunne ventes modtagen og benyttet paa rette Maade. I Skolerne er i Underviisningen, naar den drives tilbørligen, Alt dialogisk, saa at Disciplene ideligen, ved uventede Spørgsmaal, holdes til Opmærksomhed. Ved Universitetet er det strax anderledes, sammenhængende Foredrag, uafbrudt, uden Henvendelse til Tilhørerne i den Hensigt, ved den erotematisk Methode at prøve, om de have fattet Foredraget. Her er et Spring, som vel med de $\frac{2}{3}$ mislykkes; her kunde en afværende Anvendelse af den dialogiske og erotematisk Underviisning være sukkelig og paa sit rette Sted, baade for Opfattelsen af de foredragne Videnskaber, og for at vænne de unge Academister til i de følgende academiske Aar rigtigten at benytte Forelæsningerne ved deres Embedsexamens Studier.

De klassiske Stribenter, som i det Tilfælde, at den philologiske Halvdeel af anden Examen ei affaffedes, synes mig at burde fornemmeligen være Gienstand for Samme, mener

jeg at kunne være saadanne, som, henhørende til den romerske og græske Litteratur, især toges af dens philosophiske Classe, saasom Ciceros og Senecas philosophiske Skrifter, Aristoteles, Plato, Xenophons memorabilia Socratis, og i Fortolkningen at burde tages ikke mindre Hensyn til Materie end til Sprog og Indflødning. I den orientalske Litteratur kunde da her være Leilighed til, for Theologerne, at lære Elementerne af Arabisk, Syrisk og Chaldæisk, anvendt paa Læsningen af en Chrestomathie, i Historie et Foredrag over Philosophiens Historie eller Historiens Philosophie, i Mathematikken et populært Foredrag, hvorved de unge Studerende kunde veiledes til efter Hr. Svenningsens ypperlige Methode *) at opfatte og grundigen at trænge ind i de mathematiske Beviisførelser's Natur. De mathematiske Universitets-Lærere vilde maaskee da, ved den erotematistiske Methode, faae den bedste Leilighed til at erfare, paa hvilken Standpunct denne Underviisningsgreen i Almindelighed staaer i Skolerne, og hvorledes Underviisningen heri practisk paa bedste Maade vil være at meddele. Udsøgte Prof. Thune skal i sine Forelæsninger over Mathematikken ofte have anvendt den erotematistiske Methode.

Derfor den første Underviisning ved Universitetet undertiden er saa lidet frugtbringende, da ligger Aarsagen hertil vist ikke i de forskjellige Videnskabers Natur, men kan lige saa ofte efterspores i Methoden. Det Sande er uden Tvivl, at, naar den saa lidt mislykkes, eller synes at mislykkes, Bedkommende forsomme noksom at sætte sig ind i den Overgangsmethode, den Foredragets Medstemmelse, der nødvendigviis maa være at anvende med de unge Studerende i deres første academiske Aar.

Dog, det er vel at haabe af saa mange Stemmers Forening, at denne, den philologiske, første, Halvdeel af anden

*) Dr. W. B. Krarup's Program, 1841, S. 46-48.

Examen maa erkjendes at være moden til Afstjaffelse; men ogsaa i dette, det ensfeligste, Tilfælde, tillader jeg mig at mene, at den erotematiske og dialogiske Methode ogsaa kunde være anvendelig paa de reent philosophiske Discipliner, og at det vilde være ønskeligt, at den for de unge Studerende saameget mueligt maatte som Overgangsmethode finde Anvendelse i de academiske Læreres Foredrag.

II. Skolevæsenet vedkommende, eller Underviisningens Udvidelse i de lærde Skoler ved en Gymnasialclasse.

Det gjælder her, med Hensyn til det lærde Skolevæsen, om Intet mindre end en Reform, i det Væsentlige den Samme, som hiin i Aaret 1797 ved Metropolitanskolen iværksatte, hvorom Erindringen ligger indenfor Grændsen af min egen Embedsvirksomhed, og hvis Udførelse under den ædle Hertug Frederik Christian af Augustenborgs Auspicier jeg, skjøndt selv ei udeclagtig i dens første Udførelse, mener at tørde uden Ubeskedenhed antage at være funden ei uheldig, da den, efter at være i 4 Aar prøvet ved denne Skole, derefter i 1801 og 1802 udvidedes til Christiania og Odense Cathedralskoler. Og dog var det i Forløbet af mindre end et Decennium, at denne Reform i nogle Dele fik den offentlige Mening saaledes imod sig, at den ei alene, ved de øvrige lærde Skolers Organisation i Danmark og Norge i 1805 (Placat af 22de Marts) ei udvidedes til Diøse i sin Heelhed, men ogsaa i 1809, da den nugjældende almindelige Skoleanordning og Forordning af 7de Novbr. udkom, i saa mange Dele modificeredes, at den ogsaa for hine 3 reformerede lærde Skoler reduceredes til en vis Almindelighed, hvorved Skolevæsenets Character i Manges Dine igjen syntes at have nærmet sig

til Principerne i Skoleforordningen af 11te Mai 1775*), i
Andres Dine, skjøndt aldeles uden Grund, betegnedes som

- *) Af Reformens Virkninger blev Skole-Underviisningens Udvidelse ved Mathematik og Naturhistorie samt det tydske og franste Sprog og selve Modermaalets omhyggeligere Pleie, end denne forhen, skjøndt alvorligt nok befalet i Forordn. af 1775, havde fundet Sted, endnu i 1805 og 1809 vedligeholdt. De Skole-Underviisnings-Dele, som ved de lærde Skolers Organisation i 1805 og 1809 udelodes af den ved Reformen af 1797 optagne Cyclus af Underviisningsgrene, vare Anthropologie, historia philosophica, Logik, Rhetorik og Poetik, hørende under Modermaalet. *Examen Artium*, i bemældte Mellemtid, i hine 3de Skoler afholdt ved Skolerne selv, henlagdes atter fra Disse til Universtitet. Hvo som nærmere maatte ønske at gjøre sig bekendt med hiin Skolernes Reform og den Mand, som gif igjennem den, vil finde sig som hjemme i den, ved at studere den i *Minerva* for Januar 1795, S. 38-83, af Commissionens høie Præsæs, H. D. Hertugen selv, medbeelte Overfigt af dens Principer i: ”Ideer, vort lærde Skolevæsens Indretning vedkommende, fremlagte i den dertil allern. nedsatte Commission, en Afhandling, der i et smukt og klart Sprog udtaler en ædel Varme og Interesse for sand Dplysning og Ungdommens Uddannelse, og med Nidkjærhed antager sig Skolestandens Kaar og dens Stillings Forbedring ei alene saaledes, at den maatte sættes paa en rundeligere Lønning og nyde en større Udmærkelse i det borgerlige Liv, svarende til Skoleembedets Vigtighed og Vanskelighed (S. 76), men at Lærerstandens ogsaa maatte have Udfigt til at see sin uadvortes Stilling høvet til større Ansæelse og Indsigt, og fornemmeligen den ældre Skolemand, som maatte have udmærket sig ved Indsigter og Dygtighed i sit Skoleembede, i Forhold til sine Fortjenester betrygges Afgang til at faae Deel i Skole- og Lydragelsesvæsenets øverste Bestyrelse (S. 81-82). Det er bekendt nok, at i Preussen, det Land, der i Henseende til Skolevæsenet staar for os ligesom et Forbillede af Fuldkommenhed, Skolevæsenets øverste Styrelse er i Mænds Hænder, som fra Skolestanden ere overgaaede til saadan Stilling, og det maa vel tilstaaes, at det Preussiske Skolevæsen deraf ikke har nogen Skade. Det er denne Commissionens og dens høie Formands

ophørt. Den Forstjæl, som finder Sted imellem denne og hiin Skolereform, er denne, at hiin udgik alene fra Interesse for Skolevæsenet og fra en Stræben efter at bringe dette, med Hensyn til Ungdommens Aandsudvikling, paa et høiere Trin, et Formaal, som Ingen, der er bekendt med Tingenes Gang, vil kunne nægte at være i det mindste for en ikke ringe Deel opnaaet, medens denne Reform, som nu tilsigtes, mere udgaaer fra Interesse for Universitetet og fra en Stræben efter at befrie dette fra en Indretning, der med Rette maa ansees som unyttig og skadelig for det.

Men med Hensyn til Skolevæsenet er den nu tilsigtede Reform i det Væsentlige den samme som hiin; og, da den er det, vil det, haaber jeg, tjene mig til Undskyldning, at jeg griber Penen, for at udtale, hvad der, efter min Erfaring, maa ligge mig paa Hjerte, og at udsige den min Overbevisning, at Skole-Reformer i denne Retning synes at opføres paa en uhistorisk Grund, og neppe nogensinde tilgavn's ville lykkes, fordi de overstige i Almindelighed de aandelige Kræfter i den Alder, hvorpaa herved maa gjøres Regning. Det maa jo dog sandeligen tilstaaes, at det i vort Usima overhovedet maa gaae med Ungdommens Aand, som med dens Legeme, at den udvikler sig langsommere end i de sydligere Lande. Dog trøster jeg mig til at troe, at, naar de, ved Bekjendtgjørelse af 10 August 1818 om Forandringer i Forordningen af 22 Marts 1805 fastsatte Bestemmelser bringes

---

ædle Aand, det skyldes, at siden den Tid en humanere Behandling af Ungdommen i Skolerne er bleven den herskende, (S. 63:65), og at nedkommende, Skoletiden forstyrrende, Sysler, som Sangens Besørgelse i Kirkerne, ere bleve afskaffede i de lærde Skoler, ligesom ogsaa, at en særegen Overbestyrelse af Skolevæsenet er indrettet.

i Udførelse overalt i de lærde Skoler jaaledes, at ei blot et minimum af det deri Foreffrevne præsters, den Standpunkt, paa hvilkken vore lærde Skoler staae, da er saadan, at vi kunne være tilfredse med den Dannelse og Mandsudvikling, hvortil Skoleungdommen i dem kan bringes. Men, da den nu tilsigtede Skolereform ved Udvidelse af Underviisningen ved en Gymnasialklasse er i Grunden den samme som hiin Reform af Skolevæsenet af 1797, saa bør det, synes mig, som Advarsel fra en ikke fjern Fortid, ei blive ved denne Leilighed usagt, at det da var imod de anseeteste, ved Lærdom og Dygtighed meest udmærkede, Rectorers fravaadende Betænkninger, (hvilke efter Opfordring af Commissionen for Universitetet og de lærde Skoler, Reformens Styrrer, i Forveien, i Mæret 1795, vare til Den af Dem afgivne, og blandt hvilke den af Prof. D. Worm, Rector i Horsens, afgivne Betænkning*) skal have udmærket sig), at hiin Reform af Skolevæsenet, ved bemældte Commissionens

---

*) Jeg vil tage mig den Frihed at meddele et Par Træk af denne Betænkning, der bærer Præget af sin Mand. "Den Encyclopædie," siger Worm etsteds, "sem Deres D. har udkastet, er viid og stor. Intet Sag sættes tilside, og ingen Kundskab, sem hører til lærd og liberal Opdragelse, savnes i Samme. Den svarer til sit høie Maal; den har taget Meget ind under Skoleunderviisningen, som hører nu til Academiets. Og sandeligen, den Ungling, som med denne Forberedelse gif fra Skolen, kunde prise sig lykkelig. Men her kommer igjen mit Mismod: er det ogsaa muligt? hvor faaer man Hoveder fra, sem kunne tage imod alt dette, uden at overvældes, sem kunne fordeie det? Maatte man ei befrygte, at de mange, tildeels hererogene, Ting vilde blandes og forvirres i de bløde Hjerner? Det kemmer ved Ungdommen dog mere an paa, hvorledes, end hvor meget der læres. Ungdommen er saa letfæindig, saa flygtig, saa bange for abstraherende, selvirkende, Tænkkræftens Arbeide; og skalde ikke Meget af det, sem ligger i D. Ds. Skoleplan, høre til de Kundskaber, sem fordrer Mandskraft i Sjelen, og af hvilke man i en modnere

derved ikke rokkede varme Toer for Sagen, blev, som et Forsøg, i 1797 ved Metropolitansskolen i sin Heelhed iværksat. Men det skal derhos ikke heller blive usagt, at hiin Reform af 1797 har havt en saare gavnlig Indflydelse paa Skolevæsenet og givet Dette et hoiere og heldigere Sving, der, uden denne Reform, længe vilde være udebleven og længe savnet. Vilde Nogen mene, at det lærde Skolevæsen, skjøndt hiin Reform maa tilstaaes ei at være i det Hele lykkelig, dog maaskee ved det Opsving, det derved har faaet, nu kunde synes at være modnet til at modtage den Reform, som nu tilsigtes, da lader jeg saadan Mening staae ved sit Værd; men Erfaring har gjort mig tvivlsom, og lader mig befrygte, at den paatænkte nye Reform i Skolevæsenet, ogsaa under de lærde Skolers nærværende Organisation ved Classesystemet*) og ellers i disciplinarisk**) Henseende, vilde ved en Gymnasial-

---

Allder lærer Mere i eet end i Drengesaarene i fire Aar? Erfaring har lært mig, at, hvor Indbildningskraft, Husommelse og overalt de sandfelige Sjælekræfter kunne virke, der gaar det godt hos Disciple, som ellers due noget; men, saasnart Ideerne blive usandfelige, og forlange stadig Lærnsomhed, taber Interessen og Opmærksomheden sig hos Ni blandt Ti. Det synes, som D. D. ønskede at gjøre vere Skoler til Gymnasier eller smaae Academier. Bistuoet en liberal og hæderlig Idee, og ønskeligt, om det kunde komme dertil, at vi bleve i egentlig Forstand Lærere; men her synes D. D. at have bedre Troe til Ungdommens Eftertanke, end min Erfaring tillader mig at have." See *Nyeyrup's historisk-statistiske Skildring af Danmark*, 3de B. 1ste Haldedel, indeholdende de latinske Skolers Historie fra Reformationen til 1804, S. 314-317.

*) Cf. mine Programmer om Classesystemerne i Skolerne, 1810-1811.

**) Naar jeg taler om Skolevæsenets Organisation i disciplinarisk Henseende, da er det mere en historisk og principmæssig end en legal Grund, hvorpaa jeg kan bygge mit Reserat; thi Skolefor-

clases Dyprettelse have en hvist fordærvelig Indflydelse paa Skolerne. Man betænke vel, at, ligesom der gives en Grændse for den Kundskabsmasse, som billigviis kan fordres og fornuftigviis ventes af Skoleungdommen i denne Alder, saaledes gives der ogsaa en Grændse for de Aar, i hvilke Skoleungdommen billigviis kan fordres og fornuftigviis ventes at kunne finde sig i den Tvang, som, i hvor maadeholdende den end udøves, dog ei kan, uden paa Beføstning af den rette og gode Orden, der er Sjelen i Alt, i Skolerne opoffres. En Gymnasialclasse oprettet, det er et Aar lagt til Skolelivet; det er Skoletvangen forlænget over den Alder, hvori den bæres; det er at forstyrre Skolelivets Orden og Roe. Selv Gymnasistnavnet vilde ei mangle dertil at bidrage Sit. Jeg erindrer endnu ret godt, hvad jeg, da jeg 1787,

---

ordningen af 1809 har, i det den i Almindelighed i § 53 omtaler Anvendelsen af legemlige Straffe og Lærernes Verettigelse til at anvende disse, vel lovet, at denne Ret og de Tilfælde, hvori den kunde udøves, vilde blive nærmere at bestemme i en Instrux for dem; men Denne er ikke bleven udfærdiget, og Sagen blev derfor staaende paa sin historiske Grund i Reglem. af 1801 § 17, som forbyd Lærerne paa egen Haand at anvende sige Straffe, indtil denne Sag af enkelte Lærere bragtes under Motion, som skadelig for deres Autoritet i Betragtning af, at saadan Tingens Tilstand ei kunde blive skjult for Disciplene. Den blev derfor af Skolens Direction under 25 Mai 1822 indrømmet dem under visse Vilkaar, men er saa godt som aldrig bleven af enkelt Lærer anvendt. Ufild revses aldrig her i Skolen ved dette Slags Straffe; ved Meddelelse til Forældrene i Characterer og Anmærkninger i deres Characterbøger overlades det til dem, derfor at anvende paa deres Sønnen, hvad Straffe de maatte finde passende. Det er kun for grov Ufædelighed og Trodsighed, at Skolen, efter Overlæg imellem Rector og Skolens Lærere, strider dertil; men det er saare sjældent, at denne Nødvendighed indtræffer. Jeg for min Deel har anseet det for vel betænkt af den Kgl. Direction, i sin Tid, at have ladet det beroe med ommældte Instrux at udfærdige.

i en Alder af 16½ Aar, kom til Universitetet, erfarede, i det jeg saae, hvilke store mandstærke og modige Karle de Herrer vare, som i dette Aar, ogsaa i et ei ringe Antal kom fra Odense-Gymnasium til Universitetet.

Det er Hensigten af denne tilsigtede Forandring i de lærde Skolers Indretning, at erstatte de unge Academister det Tab af philologiske Kundskaber, som de ved Afkaffelsen af den saakaldte "anden Examens" første Halvdeel vilde lide, paa den Maade, at de lærde Skolers Disciple i den nuværende Candidatclasse (d. c. Disciplene i IV Cl. A, øverste Classes øverste Afdeling, og som derfra adspirere til ved Skoleaarets Udløb at gaae til Universitetet) ved at tilbringe endnu et Aar i Skolen før deres Dimission til Universitetet, og ved at tilbringe dette Aar i en dertil indrettet Gymnasialclasse, i hvilken Underviisningen i de gamle Sprog samt Historie skulde behandles efter en høiere Maalestok, med en større Frihed og Universalitet, beregnet paa en mere selvvirksom Opfattelse, skulde fra Skolerne medbringe til Akademiet de Kundskaber heri, som det før var Hensigten, at de, ved Overgangen til deres Embedsexamens Studier, skulde dertil medbringe fra den philologiske Halvdeel af anden Examen.

Men denne Forberedelse dertil ved sidstnævnte Examen er det jo, der i den offentlige Mening om denne Examens hele Indretning og de dertil hørende Videnskabers væsentlige Beskaffenhed, som Udbytte af den, skildres som saa smaalig, og de derved indsamlede Kundskaber som saa ringe; ja selve det Døde, hvorfra det første academiske Halvaars sløvgjørende Virkning paa de unge Academister, med Hensyn til deres følgende videnskabelige Studier, udledes, ligger jo, ifølge denne Mening, i selve de philologisk-historiske Videnskabers Natur, der anses for at være en altfor kraftløs og aandløs Føde for dem. Hvorledes forstaaes det da, at man, for at see

Tabet oprettet af de philologisk = historiske Kundskaber, der, indsamlede ved Universitetet ved denne Examen, anslaaes saaringe, anseer en Udvidelse af Skoleunderviisningen af saadan Beskaffenhed, at en Gymnasialclasses Oprettelse og Skoleaarenes Forøgelse desaaarsag skulde iværksættes, for nødvendig og hensigtsmæssig? Hvorledes forstaaes det, at den samme Føde, som, given ved Universitetet igjennem bemældte Examen, ansees at være ikke kraftig Føde nok at byde de unge Academister, skulde, naar den bydes dem, blot ei som Studenter, men som Skoledisciple, ja vel som Gymnasister, kunne opfylde hiin Examens formeentlige Hensigt, være og oplive Aanden, og saaledes i Skolen udrette, hvad den ei kunde udrette ved Universitetet? Nei, det er ikke en fortsat Underviisning heri, som skulde kunne erstatte Disciplene et Naars Forlængelse af deres Skolegangstid. Skulde denne finde Sted, maatte det være en Begyndelse af filosofiske og naturvidenskabelige og den høiere Mathematiks Studier, der, som mere nærende Føde, skulde bydes den modnere Yngling; men disse Studier høre ikke til Skoleungdomsalderen, og passe sig ikke for Skolelivet, hvad ogsaa Udfaldet af Skolereformen af 1797 har viist.

Jeg antager, og jeg troer at tørde forsikre, at vore lærde Skoler ved den Indretning, som de anordningsmæssigen have, og som for største Delen skyldes Skolereformen af 1797, og ved det Opsving, som derved er tilveiebragt i de bedre iblandt dem, ville, naar Skolerne overalt holdes forsynede med dygtige Rectorer og dygtige øvrige Lærere, kunne udrette Alt, hvad man fornuftigviis og billigviis kan forlange af Skoler, udrette dette uden nogen ny Reform i Skolevæsenet og uden nogen Gymnasialclasses kun med mange Beføstninger og Omstændigheder iværksættelige Indførelse i Skolerne; Alt dog, saa mener jeg, heldigst og bedst under Forudsætning af, hvad

jeg er overbevist om at ville være til største Gavn for Skoleunderviisningens bedre Fremgang til friere Uandsvulking og Selvtænkfomheds Befordring, at Examens artium ved Universitetet ophæves og Diniiditionseramen henlægges til Skolerne.

Der er Noget, hvad der saa ofte raabes paa, som udgjorende Afstanden imellem Underviisningen i Skolerne og ved Universitetet, dannende et spælgende Dyb, der er befæstet imellem disse tvende Indretninger, det saakaldte Skolemessige, som Mange, der kjende lidet eller intet til vore Skoler, mene at bestaae deri, at Lærerne Dag for Dag forethde Disciplene, hvad de have at gjennemgaae hjemme og at lære fra den ene Dag til den Anden, og Dagen derpaa høre Disciplene i de saaledes foresatte Lectier. Jeg troer ikke, at de, som gjøre sig denne Forestilling om Underviisningsmaaden i vore lærde Skoler i Almindelighed, bedømme Skolerne rigtigen og billigen; jeg troer, at de gjøre mange Lærere og duelige Skolemænd Uret ved at nære en saa ringe Mening om deres methodiske Fremgangsmaade i deres Underviisning; men jeg er ogsaa meget tilbøielig til at troe, at det mere er Ubejendtskab med det Indre af vort Skolevæsen end ond Villie, som fremkalder saadan ofte uretsjærdig Mening om de Mænd, som udgjøre Lærerpersonalet i vore Skoler. Jeg vil blot nævne den berømte Rector ved Horsens lærde Skole, Prof. Oluf Worm, paa hvis Underviisningsmaade i Skolen jeg af een af hans Disciple veed at saadan Forestilling om dette saakaldte Skolemessige var faare langt fra at passe sig.

Det er langt fra mig at ville stille mig i nogen Sammenligning med denne berømte Skolemand; men jeg troer dog at torde i denne Sammenhæng tillade mig, om min egen Underviisningsmaade at anføre, hvad der er en notorisk Sag, at jeg i over $\frac{1}{4}$ Seculum har i Metropolitanskolens Candidat-

classe (IV. A.), ved min Underviisning i Latin og, førend jeg afgav Underviisningen i Græsk, ogsaa i dette Sprog, brugt den Fremgangsmaade, at vi stedsse, baade naar vi første Gang foretage os Interpretationen af et Stykke af en Classiker, Profaisk saavel som Poet, uden Forskjel, vedblive dermed i de dertil hørende Underviisningstimer i flere Dage, og ligejaa, naar vi foretage os samme Stykkes Repetition (d. e. Examination) vedblive dermed fortsarende, indtil vi have fuldendt Stykkets Overhøring ligesom dets Fortolkning. Interpretationen foretage vi os saaledes, at det er Candidatclassens Disciple, som efter Opfordring, dog utvungne og frivillige, forberede sig paa saa Meget af det forehavende Betsum, hvis Fortolkning kan udfylde Timen, og dernæst i Timen, under min Styrelse, ved Tilspørgsel og Udfyldelse af hvad der videre behøves tilstagt, paa en Maade docerende interpretere hver et opgivet Sted deraf for deres Meddisciple af IV. B., der hører sammen med bemældte fjerde Hovedclassse som dens nederste Afdeling; saamange af denne nederste Afdeling, (IV. B.) som ville, staaer det frit for at mælde sig, naar de med IV. A. ønske at deeltage i samme Interpretation. Det er ellers for øvrigt Disciple af IV. B., som Examinatiønen af samme Stykke, naar dets Repetition foretages, fornemmeligen vedkommer. Iøvrigt er vor Tid saaledes inddeelt, at vi de 3 første Dage af Ugen have en Digter til Fortolkning eller Overhøring, de andre Dage af Ugen en Profaisker, tillige for Afverlingens Skyld saaledes, at, naar vi f. Ex. i den sidste Ugens Deel samme Dag have 2 Timer i Latin i Classen, den ene Time anvendes paa een, den anden Time paa en anden Profaisk. Ved denne Fremgangsmaade opnaaes tillige, at Disciple vænnes til under Repetitionen, naar det for gennemforklarede Stykke gjentages ved Examinering, at vare forberedte paa at examineres i større

Venssa, da de, naar Repetitionen foretages, allerede den første af Examinationsdagene maae være beredte paa og kunne lade sig prøve i det hele Venssum fra først til sidst, uagtet det hele Stykke vil behøve flere Timers Anvendelse til at gennemexamineres; ligesom det derved ogsaa gjøres dem, om ei umueligt, dog hvist vanskeligt, medens een Meddiscipel eramineres i et Stykke af et saadant Venssum, (under hvilken Examination desuden ogsaa de Dvriges vedvarende Opmærksomhed og Agtpaaagivenhed fra Sted til Sted gjøres dem til Pligt,) at kunne læse over paa nogetsohmhelst af de følgende Steder. Jeg har stedse den Tilfredsstillelse, at, ligesom aldrig nogen af IV. Cl. A. undslaaer sig for at være med paa de Interpreterendes Partie, saaledes ogsaa altid nogle af IV. B. mælde sig til Deeltagelse deri, saasnart de føle sig at være istand til at præstere, hvad dertil udfordres. Det forstaaer sig, at, naar en enkelt Gang en Discipel af dette docerende Partie mælder sig ved Timens Begyndelse med Undskyldning, fordi Upasselighed eller anden Omstændighed kan have hindret ham fra at forberede sig, saadan Undskyldning altid modtages som gyldig. Denne Methode har det været mig interessant at torde mene at være omtrent den samme, som jeg siden har erfaret at være i sin Tid anvendt med Ribe Latin=Skoles øverste Klasse af den berømte Rector Falster i det af ham derfor benævnedes *annus paedagogicus*, omtalt af Hr. Rector Dr. Thorup i hans smukke Biographie af bemældte herlige og berømte Skolemand. (Skoleprogram fra Ribe 1828, S. 44.)

Efter denne ved det Foregaaende ganske naturligen foranledigede Bestridelse af hiin saakaldte skolemessige Mechanisme i Underviisningen, som man saa gjerne vil tillægge det lærde Skolevæsen, gaaer jeg tilbage til den mig, jeg tilstaaer det, saare vigtige Materie om den paatænkte Ophævelse af Examen artium ved Universitetet og dens Henlæggelse, som Dimissionseramen, til

Skolerne. Det er en bekjendt Sag, at denne Foranstaltning, som en Deel af de lærde Skolers Reform i 1797, blev da ved de trende, i Følge Samme, 1797, 1801 og 1802 reformerede Skoler, (Metropolitanskolen, Odense- og Christiania-Cathedralskoler) iværksat, og Dimissionsexamen saaledes ved denne Skole i 6 Aar, nemlig fra 1799—1804, afholdt med dens Candidater, *) men ligesaa bekjendt, at denne Foranstaltning ved Forordningen angaaende Examen artium af 22de Marts 1805 tilbagetoges, og Examen artium ved Universitetet for alle de lærde Skoler igjen indførtes. Hvad dertil var Bevæggrund eller Foranledning, vover jeg ikke at sige, da jeg ikke troer med Visshed at vide Bessed derom; hvad jeg da meente at være Grunden dertil, anseer jeg det, under denne min Uvisshed, ei passende, offentligent at yttre. I Aarene 1799 og 1800 gaves Dimission ved denne i Skolen afholdne Examen ingen Hovedcharacter; denne indførtes først 1801, da ikke færre end fem findes dimitterede fra Skolen med Characteren: *laudab. præ cet.*, 1803, een, og 1804 tre, iblandt hvilke nuværende Dr. J. J. Dampé, med samme Hovedcharacter. Jeg troer i denne Anledning at burde tilføie den Bemærkning, at det ei var Skolens egne Lærere alene, (Rector og Skoleraadets øvrige Medlemmer) som havde Magt over Censuren ved denne Dimissionsexamen og Udsaldet af Samme, men at, foruden andre dertil anordningsmessigen indbudne Videnskabsmand **), altid nogle af Skolecommissionens Medlemmer, som Examens Inspecteurer, hvoriblandt Commissionens hvié og med stor Interesse for dens Formaal nidkjære og virksomme Præsés, den ædle Hertug Fr. Chr. af Augustenborg, deri deeltog.

*) Cf. Reglem. og Anordn. for denne Skole af 2^{den} Oct. 1801, § 36.

**) Cf. Anordn. for Skolen af 2^{den} Oct. 1801, § 32, 33 og 36.

Grunden, hvorfor jeg saa meget ønsker Afstæffelsen af Examen artium i sin nuværende Indretning, forsaavidt den afholdes ved Universitetet, er fornemmeligen denne, at jeg anseer denne Forandring at ville være til stor Gavn for Skoleunderviisningen, da derved vilde vindes megen Tid til, især i Skolernes øverste Klasse, at lede Disciplene til en grundigere Opfatning af det Læste, til Selvtænkksomhed ved deres Hjemmestudie og Forberedelse til Underviisningen i Skolen, og til Mandens Udvikling og Uddannelse i det Hele, medens denne Examen i sin nuværende Skikkelse foraarsager, at megen Tid uhensigtsmæssigen maa anvendes paa at indprænte i Disciplenes Hukommelse mange Smaaligheder, hvorom der dog kan spørges ved Examen artium. Det er vist ikke min Mening alene, at denne Examens Henlæggelse fra Universitetet til Skolerne, som Dimissionsexamen, vilde faae en saare gavnlig Indflydelse paa Skoleunderviisningens hele Retning. Jeg har anført Grunden for mit Dnske i denne Henseende, og den anførte Grund er, om ikke min eneste*),

*) Jeg anseer de øvrige Grunde som allotria, hvilke jeg, ser ikke at blive for vidtledtig, troer her at burde forbigaae. For imidlertid ei at lade enhver Punct i denne Sag her ganske uberørt, vil jeg alene nævne den store Ufuldkommenhed ved den nuværende Indretning af Examen artium ved Universitetet, at den afholdes ganske uden Medcensorer ved Siden af Examinator, der alt for meget ene har den hele Examens Udfald i sin Magt. Mange historiske Data kunde jeg anføre, som tale for den Mening, at, som ved enhver Examen Mangel af Medcensorer er en Hovedfeil, den saaledes er en Feil, som ei mindst ved denne Examen burde afstæffes. Det var ved min academiske Væres Begyndelses Periode en saa almindelig Mening om en vis Examinator ved Examen artium, at han var uretfærdigen partisk mod en vis Skoles Dimissi, fordi han var i et meer end uensfabeligt Forhold til denne Skoles Rector, at det almindeligt troedes, at den fort i Forveien indførte Bestemmelse, at *eet non cont.*, ved Siden af blotte

dog min vigtigste Grund. Ingen, som kjender mig, vil troe, at Examen artium i sin nuværende Indretning, og forsaavidt den enten er eller kan være eller ansees for et Slags Control med de lærde Skoler, er mig under denne Skikkelse i Veien. Ingen kan være ligegyldigere end jeg ved denne Examens Udfald med Hensyn til sine Dimissi, og ingen kan ved sin Underviisning tage mindre Hensyn til denne Examen end jeg. Det er mig vist nok altid en Glæde og en Tilfredsstillelse, naar det gaaer Skolens Dimissi godt ved denne Examen; men det bekymrer mig ikke, for min egen Deel, naar det gaaer mindre godt. Jeg søger altid at virke derhen, at forhindre, at ingen dimitteres uden at have erhholdet den fornødne Mandsmodenhed, og at fortjene et godt Udfald af denne Examen; men forresten er jeg roelig og ubekymret under dens hele Gang, hvorved det ligesaavel skeer, at en Candidat har Zeld til i enkelt Prøve at opnaae en fordeelagtigere Censur, end han efter min Mening kunde have ventet, som at en anden faaer en ringere Censur, end jeg troede han havde fortjent. Jeg tager mig alt Saadant ikke nær. Overalt er jeg i den Alder, at den Betragtning ikke kan for Nogen være fjern, at, naar jeg med Varme taler for Affsaffelsen af Examen artium ved Universitetet, det maa indsees, at det saa godt som slet ikke kan være for nogen min egen personlige Interesse, jeg taler, men ene og alene for Sagens Skyld. Examen artium er i alle de anførte Henseender ei langt fra at være mig ligegyldig, og det er ingenlunde derfor, at jeg ønsker den omhandlede Forandring. Jeg veed det, at der gives de, for hvem

---

laud. i denne Examens Characterer forøvrigt for en Candidat, ei skulde stede ham fra Hovedcharacteren *laud.* Mange Vilkaarligheder kunne jo let mennesteligviis indløbe i Henseende til de Spørgsmaal, som gjøres Candidaten, hvorved fornøden og streng Sagttagelse af Villighed stundom kan tilskaffes.

denne Examen er Alt, hvis hele Digtet og Tragten er, at opnaae et glimrende Udfald af den for deres Dimisssi. Det er ikke Tilfældet med min Stræben. Jeg troer, at et glimrende Udfald af denne Examen kan opnaaes ved en Mængde af ufordviede Kundskaber, et Værk alene af Huskommelsen, uden sand Aandens Uddannelse og Forstandens Udvikling. Dette er min Troesbekjendelse i denne Sag. Men, saa meget jeg end har imod Examen artium. som Examen, erkjender jeg dog det Gode at være forbundet med den i dens nuværende Skikkelse, at den maaskee er et Baand paa ufornuftige Unglinge i deres stundom utaalmodige Higen efter at vinde Navn af academiske Borgere, og paa ufornuftige Forældre. Jeg har i denne Materie talet om mig selv mere, end jeg gjerne vilde; men jeg ansaae det nødvendigt, for at give dem af mine Læsere, som ikke kjende mig, nogen Grund til ikke at omtvile Dyrigtigheden af mine Motiver.

Men jeg troer at have et endnu stærkere Pant at give paa Uegennyttigheden af de mig heri ledende Motiver, naar jeg ligefrem og uden al Forbeholdenhed indrømmer Unstueligheden og Nødvendigheden af en passende Control med de lærde Skoler og med Afholdelsen af Dimissions-Examen ved Samme, dersom den af mig saameget tilraadede og ellers paa-tænkte Afskaffelse af Examen artium ved Universitetet maatte blive, som jeg haaber, iværksat. En saadan Control har man i sin Tid fundet det passende og nødvendigt at anordne med Hensyn til Dimissions-Examen for Sorøe-Skole ved Prøvelsen af de derfra til Sorøe-Academie dimitterede Candidater. Hvorledes skulde jeg da kunne omtvile, at en lignende Control maatte ville findes baade passende og nødvendig at anordne ogsaa for de lærde Skoler ved deres Dimissions Examen?

Men her fremstaaer Spørgsmaalet om, paa hvad Maade en saadan Control kan og bør organiseres ved samtlige lærde Skoler,

saaledes at ei alene Paalidelighed og Retfærdighed, men ogsaa en vis Ænhed i Dommen kan tilveiebringes. Det har ikke kunnet være vanskeligt at organisere en Examinationscommittee, som en Control ved denne Examen for Sorve = Skole, med fornævnte Egenskaber; det vil ikke heller være vanskeligt at træffe et Valg til lignende Control ved Dimissionsexamen ved Metropolitanaskolen. Men hvorledes vil ved de øvrige lærde Skoler denne Control tilfredsstillende kunne organiseres i Henseende til den ene af de fornævnte Egenskaber, Ænhed, om ogsaa Vanskeligheden ved denne Controls Organisation med Hensyn til de tvende andre nævnte Egenskaber vil være mindre? En saadan Dimissionsexamen, om den igjen ved Skolerne skulde blive iværksat, maatte dog betragtes som en Handling af stor Vigtighed saavel for Skolen som for Ungdommen; den maatte i Erkjendelse af dens Vigtighed behandles med Æyndighed, Opmærksomhed, Upartiskhed, Retfærdighed, Fasthed og vel overveiet Strengthed. Det er denne Character, som der med al mulig Omhu maatte sørges for ei at skulle mangle ved Dimissions = Examen, forsaavidt den tilsigtede Control maatte dannes ogsaa ved Fremmedes Deeltagelse i Censuren.

Vist nok vil en Control ikke kunne dannes, uden at jo dog nogle Fremmede maac deeltage i Censuren; men hvad der skulde sørges for, vilde være, at de ei vedbleve at være fremmede for Sagen. Hvor vanskeligt vilde det ellers være, at gjøre Regning paa, at saadanne Medcensorer, naar de virkeligen vare og bleve ved at være fremmede i og for denne Gjærning, d. e. naar denne Forretning kom til at stifte paa forskjellige Mænd, kunde haabes at ville gjøre den med samvittighedsfuld Erkjendelse af dens Vigtighed og udføre den som en Pligtsag, for hvis Resultat de skulle være ansvarlige, ei som en Forsængelighedsag, de paatage sig i Følge høfslig Indbydelse, og forrette med en blot Rollehavendes Eiegenlydighed!

Jeg vilde derfor, med Hensyn til de lærde Skoler i Provindserne, foreslaae, at saa meget som mueligt saadan Deeltagelse i Censuren ved den paataente Dimissions-Examen der i Regelen maatte overdrages Mænd i visse Embedsstillinger, der baade ifølge Samme kunde antages at besidde den fornødne videnskabelige Kyndighed, og efter Kjendskaben til deres Characterer forudsættes at have god Villie til at paatage sig saadan Forretning, som og Retsindighed og Selvstændighed til retteligen at udføre den. Blandt Stifternes Biskopper og Stiftsprovster og Kjøbstædernes Sognepræster vilde vel a) for Examinationen i de gamle Sprog med Tilbehør samt Religion og Bibelhistorie, blandt Stiftamtmandene, Amtmændene og Byfogderne b) for Examinationen i Historie og Geographie, Modersmaalet og de levende Sprog, blandt Tolddænsens Embedsmænd, isærdeleshed Tolddænsfererne c) for Examinationen i de mathematiske Discipliner, den meest passende videnskabelige Control findes, og denne Forretning kunne ventes beredvilligen af dem overtagen, naar Byrden deraf paa foransførte Maade fordeeltes, en Examensdeputation for hvert Fag saaledes sammensat, at den kom til at bestaae af een overordentlig Medcensur for hver af de anførte Discipliner, specificerede under a. b. c., og tvende ordentlige Censurer af Skolens Lærpersonale, derhos forudsat, at disse overordentlige Medcensurer, saavidt mueligt og i Almindelighed, Klar for Klar vedbleve at være de samme Mænd, som saaledes vilde efterhaanden blive meer og meer fortroelige med denne Gjerning, maaskee endog fatte Kjærlighed for den, og snart ophøre at være fremmede for den. Og synes mig saaledes den omtalte Enhed i denne vigtige Examens Udførelse ved de enkelte Skoler at kunne opnaaes og vedligeholdes, ligesom det er at haabe, at Byrden af den Forretning, som derved vilde komme til at hvile paa de overordentlige Medcensurer, saaledes fordeelt, af disse vilde, i

Betragtning af Sagens Vigtighed, med god Villie kunne ventes overtagen. Maaſke vilde Anmodningen til diſſe Mænd herom retteſt ſkee, af den Kgl. Direction for Univ. og de lærde Skoler til Stiftsvørrighederne, ſom de lærde Skolers Ephorat i Almindelighed, og af Stiftsvørrighederne til de øvrige overordentlige Medcenſorer. Skulde jeg iøvrigt synes Noget at have været noget ængſtelig i hvad jeg har yttret ſom uſtøkeligt i Henſeende til ſaadan Fremmedes Deeltagelſe i Skolens Dimiſſionsexamen, for at den kunde blive til ſand Gavn, da tør jeg vel tillade mig at bemærke, at ſaadan Fremmedes Indbydelse til Deeltagelſe i Cenſuren ved denne Skoles aarlige offentlige Examen ſom overordentlige Medcenſorer i ſin Tid ei har kunnet iværkſættes uden adſkillig Ulempe; thi denne Skit udartede efterhaanden ſaaledes til en blot Ceremonie- og Høfligheds=Sag, at den, formedelſt mange af diſſe overordentlige Medcenſoreres uanmeldte Udeblivelse eller Forſømmelighed i at møde til rette Tid, (hvorved den til Examens Holdelſe fornødne og dertil beregnede Tid gif tabt), Manges Uopmærkſomhed under Examen og andre Omſtændigheder fik en ſaa ſkadelig Indflydelse paa Examens=Cenſurens Udfald og paa Disciplenes Opſtyttelſe i Glasſerne, at denne for det Hele ſkadelige Betragt under 17de Aug. 1822 ophævedes.

Dg ſaaledes var det da lykkeligt *) os, at tænke os, hvorledes

*) Skulde denne Yttring synes Noget at være i et Slags Modſigelſe med det ſtrax ovenfor Yttrede om Skadeligheden af fremmede Medcenſoreres Deeltagelſe i den aarlige offentlige Skoleexamen, da maa jeg bede bemærket, at det ikke var fremmede Medcenſoreres Deeltagelſe i og for ſig ſelv, hvorved denne Skit blev ſkadelig for Skolen, men Vidtløſtigheden og Forſkjelligheden af de Elementer, ſom vare Skolen opgivne for dens Sammenſætning. Ved Fordelingen af Medcenſuren paa Univerſitetets og Kbhvns Geiſtligheds Medlemmer bleve diſſe Medcenſorer altie

der maaffee kunde være og blive **Genhed** i denne Dimisſionsexa-
mens Udførelſe i de enkelte Skoler, hver for fig. Men vi kunne
ikke blive ſtaaende derved. Vi maae dog viſſeligenønſte at ſee
denne **Genhed** i dens Udførelſe udbredet ſaa meget ſom mu-
ligt til alle de lærde Skoler tilſammen. Det kunde vel ſy-
nes, ſom denne **Genhed** maatte erkjendes for alle Skolers
Dimisſi at være forbunden med den nuværende Indretning af
Examen artium ved Univerſitetet; men, naar det betænkes,
at de enkelte Dimisſi, i eet og ſamme Aar, i de Fag, hvori
der ere 2 eller flere Univerſitetslærere, ſ. Ex. Graek, Religion,
Hiſtorie og Geographie, Mathematik, ved denne Examen ſaa-
ledes fordeles, at nogle af dem examineres af een, andre af
en anden Profeſſor, en Forſkiel, ſom kommer til at have
nogen Indflydſe paa ikke færre end $\frac{1}{2}$ af dens Characterer,
ja at det endog ſkeer, at ſamme Skoles Dimisſi i ſamme Aar,
naar deres Antal er noget ſtort, ved Examinationen i eet og
ſamme Fag have forſkjellig Skjebne derved, at nogle af dem
tildeles Gen, andre en Anden af bemældte Univerſitetslærere at
examineres af; ſaa kan det neppe ſiges, at denne **Genhed**
fuldeligen finder Sted for alle Dimisſi ved denne Indretning.
Det er af dets Slags Ufuldkommenheder, ſom ved alle menneſke-
lige Indretninger ere mundgaaelige eller vanſkelige at undgaae.
Nogen Mangel paa **Genhed** vil da heller ikke, ved den Mang-
foldighed af de forſkjellige ſaavel ordentlige ſom overordentlige
Examenſcensforer, ſom derved komme til at virke, kunne ven-
tes undgaaet ved den omhandlede Dimisſionsexamens Udfø-
relſe i alle de lærde Skoler tilſammen. For at bøde herpaa
og ſaameget ſom mueligt at formindſke denne Mangel paa

---

fremmede for Sagen og for det Meſte uden Interceſſe for den.
Dette er det, jeg haaber at være lykffets os at forebygge ved
en ſværere Sammenſætning af Medicinen.

Genhed veed jeg intet bedre Raad, end at en General=Skole=
Visitator kunde komme til at lede denne Dimissionseramen
ved alle de lærde Skoler i Danmark. Jeg maa vente mig,
 at denne Tanke, som jeg drifter mig til her at fremsætte, og frem=
 kommer med saa ganste uforberedet, ikke alene vil vække For=
 undring hos endeel af mine Læsere, men af Mange vil ansees
 udsørlig. Jeg udbeder mig af Disse nogle Diebliffes Taal=
 modighed og Dpmærksomhed, og haaber, at Sagen da vil
 synes dem baade mindre forunderlig og mindre uudsørlig.

Det er en Tanke, som ved nogen Dpmærksomhed paa
 vort lærde Skolevæsens Tilstand og enkelte Skolers Historie
 maa erkjendes at være ikke saa ganste uden Foranledning, at
 det maatte være høist gavnligt for det Hele, om en almindelig
Control med de lærde Skoler ved personlig Inspection og Vi=
sitation, i Analogie med den biskoppelige Visitats, og ligesom
 denne til ubestemte Tider, kunde organiseres og af den Kgl.
Direction for de lærde Skoler ved eet af dens Medlemmer
udføres i Skolerne. Men jeg beder da for Alting, at det
 maa være ved eet af Directionens egne Medlemmer, og
 ikke anderledes, at saadan Inspection eller Visitation iværkæt=
 tes. Vilde man sige, at den Kgl. Direction saaledes, som
 den nu er organiseret, bestaaer af for saa Medlemmer til at
 kunne undvære noget Medlem for saa lang Tid, som saa=
 danne Visitatser vilde medtage, da ligger Besvarelsen af saadan
 Indvendning ikke fjern, at den i saadant Fald maatte forøges
 med eet Medlem, og burde Valget af det nye Medlem, som
 i saadan Anledning vilde blive Samme tilforordnet, ønskes at
 maatte skee med særligt Hensyn til denne Forretning, og falde
 i en Mand's Lod, som ret egentligen egnede sig dertil, og i
 Særdeleshed, foruden andre Egenskaber, som hertil maatte
 erkjendes at være fornødne, ved Sindighed og en vis Ervar=

dighed kunde synes at være stiftet til denne Forretnings hel-
dige Udførelse.

Jeg beklager, i det Foregaaende at have manglet Lei-
lighed til paa en god Maade at anbringe denne Idee an-
gaaende Iværksættelsen af sliq en almindelig Control med
vore lærde Skoler ved personlig Visitation. Fremstættelsen af
denne Idee her om en særegen Control i en Skolevisita-
tors eller Skoleinspecteurs Stilling og med en Skole-
directionen tilforordnet Mand's Autoritet, som ved sin øverste
Ledelse af denne Dimissionsexamen og Udtalelse af de Prin-
ciper, der fortrinligen anbefale sig som følgeværdige overalt,
kunde være Bergen for eu vis almindelig Ænhed i dens
Udførelse, vilde da maaskee her møde større Modtagelighed.

Det er nemlig klart, at, dersom hiin Idee om en almin-
delig Control havde kunnet meddeles i Forveien, den vilde
have banet Veien for denne Idee om en særegen Control, og,
om den ogsaa maa erkendes at være vanskelig, gjort Sindet
villigere til at indrømme dens Iværksættelighed. Thi den
forudgaaende Skolevisitation vilde ikke mindre give den samme
Mand, i Egenkab af Skoleinspecteur, Leilighed til at lede
Skole-Examina i Almindelighed efter de følgeværdigste Prin-
ciper, og at skaffe Disse Indgang i Skolerne, end give ham
Leilighed til at kjende Skolernes Tilstand i Almindelighed, og
deriblandt ogsaa den Standpunct, hvorpaa de Disciple i de
forskjellige Skolers Candidatclasser, der aarligen adspirere til
at dimitteres, besinde sig, og paa denne Maade lette ham
Udførelsen af den ham overdragne Control, i Egenkab af
Dimissionsexamen's Inspector, saavel i Henseende til Sagen
selv som i Henseende til Tiden, som den vilde udfræve.

Det er Tiden, som i Henseende til Dimissionsexamen er
Hovedvanskeligheden; naar vi have Manden, eller vide, hvorfra
han skal kunne tages, da have vi ogsaa i det Væsentlige Sa-

gen selv; da gjælder det kun om at finde Tiden, hvori hans Gjerning skal kunne udføres, og hvorledes den, indskrænket af Omstændighederne, skal kunne udføres. Det følger af sig selv, at denne Skolernes Visitation i Anledning af Dimissionsexamen er afhængig af Tiden til Candidaternes Dimission til Universitetet, og maa begyndes og fuldendes i Løbet af omtrent en Maaned, og være overalt fuldendt saa betids, at Candidaterne fra Provindserne, ogsaa de længst fraliggende, kunne være tilstede i Hovedstaden noget før Begyndelsen af ethvert nyt Universitetsaar. Saalænge der derfor, som for nærværende Tid, ere 14 lærde Skoler i Danmark, forterende under den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler, vil Vanskeligheden i denne Punkt naturligviis være noget større end jeg for Fremtiden gjør Regning paa, og en 6—7 Dage mere dertil medgaae, end der i efterfølgende løselige Beregning er opgivet; men det synes at kunne med nogen Rimelighed forudsættes, at i enhver af de Stifter, hvori der endnu ere 3 lærde Skoler, een af disse Skoler i Tiden af pecuniaire Grunde og som overflødig vil blive nedlagt; ved een af disse ere Kjendtegnene paa en saadan Bestemmelse ei længere skjulte; jeg undtager fremdeles fra det anførte Antal Kønne lærde Skole, som saa langt fraliggende, at dens Visitation indenfor Grændsen af bemældte Tid af General-Skole-Visitator ei vel kan antages at kunne skee, men at den maatte udføres af en anden Mand, f. Ex. Dens Amtmand, paa hans Begne. Der blive da 10 Skoler tilbage for Visitator at besøge, hvilken Visitation i denne Anledning, $2\frac{1}{2}$ Dag beregnet som Middeltid for hver Skole, vilde medtage 25 Dage, foruden $\frac{1}{2}$ Dag, som Middeltid for hver Skole, til Visitators Reise fra den ene Skole til den anden. Det sees derhos undertiden at være Tilfældet, at i et enkelt Aar fra enkelt Skole ingen dimitteres, ligesom Antallet af Dimit-

tendi fra enkelte Skoler undertiden er saa lidet, at Dimissions-
examens-Tiden mueligt kan fuldendes i ringere Tid end den
beregne, og det saaledes vundne Overskud af Tid paa eet
Sted kunne bruges til at indvinde, hvad Understud af Tid
et større Antal af Dimittender ved en anden Skole maatte
foranledige.

Efter at have undersøgt det foresatte Omne i dets Sam-
menhæng saavel med Hensyn til Universitetet som det lærde
Skolevæsen, være det mig tilladt at tilføie disse Slutningsord!
Jeg har tilraadet den paatænkte Ophævelse af Examen artium
ved Universitetet, som gavnlig for Skoleunderviisningen, som
derved vilde erholde en større Frihed til, ved en hensigtsmes-
sigere Benyttelse af Skoletiden og en stundom mere cursorisk
end statarisk Læsning, at udvide sig i Omfang og mere at
virke til Aandens Uddannelse og Selvtænkfomhedens Dvelse
end Hufommelsens Overfyldelse med en Mæsse af ubrugbare
Kundskaber. Jeg har fraraadet den paatænkte Udvidelse af
Underviisningen i de lærde Skoler ved en Gymnasialclasse,
som ei alene unødvendig, men skadelig for Skolevæsenet.
Man lade sig da ei henrive selv af den adleste Varme for
hvad man anseer for Nutidens Fordring! Man overile sig
dog ikke med Iværksættelsen af en Forandring i det lærde Skole-
væsen, der synes unødvendig og maa befrygtes at ville blive
det til ubodelig Skade! Dixi et liberavi animam meam.

Skolefterretninger

om

Metropolitanskolen

for

Skoleaaret 1840=41.

af

Dr. N. Lang Nissen,
Prof. og Rector, R. af D. og Domb.

1) Metropolitansskolen dimitterede afvigte Aar 1840 til Universitetet 15 Candidater, for hvilke Udvaldet af Examen Artium var, som nedenstaaende Schema viser:

Nr	Candidaternes Navne.	Udarbejdelse i Sprogskemaet	Latin.	Latinske Skrift.	Græsk.	Hebraisk.	Religion.	Geographie.	Historie.	Arithmetik.	Geometrie.	Tobsk.	Frankr.	Svensk-Skats.
1.	Listow, Chr. N. S. . . .	Laud.	L. p. c.	Laud.	L. p. c.	L. p. c.	L. p. c.	Laud.	Laud.	H. ill.	Laud.	L. p. c.	L. p. c.	Laud.
2.	Bondesen, N. W. Th. . .	Laud.	Laud.	H. ill.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	H. ill.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.
3.	Klein, Chr. S.	Laud.	Laud.	H. ill.	Laud.	L. p. c.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	H. ill.	Laud.	Laud.	Laud.
4.	Lipke, W. C. S.	Laud.	Laud.	H. ill.	Laud.	*Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	L. p. c.	Laud.	L. p. c.	Laud.	Laud.
5.	Leth, N. E.	Laud.	Laud.	H. ill.	Laud.	H. ill.	Laud.	H. ill.	H. ill.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.
6.	Sundby, Chr. Th.	Laud.	H. ill.	H. ill.	Laud.	H. ill.	Laud.	H. ill.	H. ill.	Laud.	H. ill.	Laud.	Laud.	H. ill.
7.	Dorph, J. P. Chr.	Laud.	Laud.	H. ill.	Laud.	Laud.	Laud.	H. ill.	H. ill.	H. ill.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.
8.	Petersen, S. S. E.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	L. p. c.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.
9.	Nyholm, L. Chr. C. . . .	H. ill.	Laud.	H. ill.	Laud.	Laud.	Laud.	H. ill.	Laud.	Laud.	L. p. c.	H. ill.	Laud.	Laud.
10.	Benson-Buchwald, P. T. J.	Laud.	Laud.	H. ill.	Laud.	L. p. c.	Laud.	Laud.	Laud.	L. p. c.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.
11.	Bolting, Chr. C.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	H. ill.	Laud.	H. ill.	Laud.	L. p. c.	Laud.	Laud.
12.	Schrader, N. B. W. . . .	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	H. ill.	Laud.	Laud.	Laud.	N. C.	H. ill.	Laud.	H. ill.	H. ill.
13.	Sibiger, Chr. L. W. . . .	Laud.	Laud.	H. ill.	Laud.	*Laud.	Laud.	H. ill.	Laud.	H. ill.	N. C.	Laud.	Laud.	H. ill.
14.	Withusen, C. D.	Laud.	H. ill.	H. ill.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.	H. ill.	Laud.	Laud.	Laud.	Laud.
15.	Friderichsen, N. S. . . .	Laud.	H. ill.	H. ill.	Laud.	*Laud.	Laud.	L. p. c.	Laud.	H. ill.	Laud.	H. ill.	H. ill.	Laud.

* betegner, at et Pensum Græsk er angivet istedetfor Hebraisk.

2) Ved Skoleaarets Begyndelse i October 1840 optoges i Skolen 22 nye Disciple, nemlig:

I 4de Classe B.

1. Frederik Clemens Bendtsen Dahl.

I 3^{die} Classe B.

2. Julius Ernst Christian Johannsen.

I 2^{den} Classe A.

3. Jens Ludvig Wigh.

I 2^{den} Classe B.

4. Thor Melbye Hansen. 5. Henrik Johannes Ove Jacobsen. 6. Elias Waldborg Drum. 7. Cornelli Wilhelm Næsing. 8. Theodor Johan Bløyer.

I 1ste Classe A.

9. Theodor Hans Fürste. 10. Johannes Clausen. 11. Anton Hoffmann. 12. Frederik Christian Falkenthal. 13. Jørgen Hansen Koch. 14. Carl Normann. 15. Frederik Berner Frederiksen Dnnlop. 16. Christen Hans Jørgen Dahl.

I 1ste Classe B.

17. Joachim Christian Hansen. 18. Johan Anton Holstein. 19. Hans Jacob Nyeland. 20. Frederik Göttsche Hans Olsen Gandil. 21. Wilhelm Otto Drlamundt. 22. Hans Ludvig Bagger.

Ligeledes optoges ved Jannar Maanedes Begyndelse d. A.

I 3^{die} Classe B.

23. Jens Ludolph Georg Wilhelm Forchhammer.

og ved April Maanedes Begyndelse d. A.

I 1ste Classe B.

24. Carl Ferdinand Lund.

3) I Lovet af dette Skoleaar ere, formedelst indtrufne Omstændigheder og forandret Bestemmelse, følgende Disciple udmældte af Skolen:

Af 4de Klasse B: 1. Frederik Christian Rubeck Bülow, den 15de Novbr. 1840; 2. Adolph Christian Valentin Sandegaard, den 9de August 1841; af 3de Klasse A: 3. Theodor Frederik Sommerfeldt, den 12te October 1840; 4. Andreas Christian Henne, den 30te Juni 1841; af 2^{den} Klasse A: 5. Niels Peter Christian Hølsøe, den 13de October 1840; af 2^{den} Klasse B: 6. Johan Gottlieb Schönheyder, den 14de October 1840; 7. Emanuel Agnetus Torm, den 19de Januar 1841.

Endvidere mistede Skolen i dette Aar en særdeles flittig og sædelig Discipel, Laurig Antonius Torm, der afgik ved Døden den 29de Marts 1841.

4) Discipelantallet i hele Skolen har i nærværende Skoleaar, indtil de sidst ffete Udmældelser, udgjort 100, der ere paa følgende Maaade fordeelte i de forskjellige Classer, i den Orden, som Censuren af sidstafholdte Juni-Cramen bestemte.

I 4de Klasse A.

1. A. F. C. Ulfing. 2. H. B. Westergaard. 3. F. F. Hansen. 4. J. M. C. Drum. 5. C. A. Klein. 6. H. C. J. Kofs. 7. C. J. H. Fog.

I 4de Klasse B.

1. J. M. L. Hjort. 2. F. C. B. Dahl. 3. C. P. Bruhn. 4. A. S. F. Jahn. 5. F. P. N. Ransen. 6. L. P. Bertelsen. 7. C. W. J. N. Wallick. 8. F. F. Gierfing. 9. M. G. P. Repholz. 10. Th. Jensen. 11. C. M. Harthausen. 12. G. C. F. M. Fangel. 13. C. H. A. Raach. 14. C. F. D. G. Pechlin. 15. L. Collstrop.

3^{die} Klasse A.

1. C. A. Borries.
2. E. W. Agerholm.
3. J. N. G. Forchhammer.
4. A. R. Rasmussen.
5. D. J. C. Ottesen.
6. P. A. B. Rasmussen.
7. G. F. Petersen.
8. H. G. Clausen.

3^{die} Klasse B.

1. C. G. Lorenzen.
2. E. P. C. Boosfen.
3. F. H. H. Dreier.
4. H. J. Thaning.
5. J. E. C. Johannsen.
6. C. S. Gad.
7. J. L. G. W. Forchhammer.
8. D. F. Hammeken.
9. D. G. M. Bolling.
10. G. C. Urfin.
11. F. C. R. von der Maase.
12. C. M. Schmidt.
13. C. A. Ammundsen.
14. H. F. L. Lange.
15. H. G. C. Gad.
16. J. E. M. Hertel.
17. F. J. G. Klem.

3^{den} Klasse A.

1. F. L. C. Jensen = Fogh.
2. H. W. M. Fibiger.
3. J. C. Gad.
4. H. P. C. Hansen.
5. D. Siesby.
6. J. J. W. Seehusen.
7. B. C. Hornbeck.
8. D. C. G. Myeland.
9. C. A. W. Siboni.
10. J. L. Wigh.
11. L. S. Rauch.

3^{den} Klasse B.

1. P. C. Müller.
2. D. T. Dreier.
3. J. A. C. Kohde.
4. C. W. Ussing.
5. J. M. Hansen.
6. T. J. Plöber.
7. C. P. S. Ebbesen.
8. H. J. G. Jacobsen.
9. F. C. H. C. Lobiesen.
10. A. W. Olsen.
11. H. C. F. Jensen.
12. J. F. Hansteen.
13. A. R. T. Topp.
14. T. M. Hansen.
15. F. C. J. Holm.
16. C. W. Drum.
17. J. A. Juul.

3te Klasse A.

1. J. Clausen.
2. T. H. Fürste.
3. C. H. J. Dahl.
4. F. C. Faldenthal.
5. C. C. P. Keyper.
6. J. C. Hornbeck.
7. A. Hoffmann.
8. C. W. S. Holsve.
9. G.

6. G. Gad. 10. C. Normann. 11. C. L. Schorn. 12. J. W. F. Jørgensen. 13. D. A. L. Mörch. 14. S. A. N. Stadfeldt. 15. F. B. F. Dunlop. 16. J. H. Koch.

I 1te Klasse B.

1. J. A. Holstein. 2. F. G. H. D. Gandil. 3. H. J. Nyeland. 4. W. D. Drlamundt. 5. C. F. Lund. 6. H. L. Bagger. 7. J. E. Hansen.

5) I Skolens Lærerpersonale have i dette Skoleaar følgende Forandringer fundet Sted:

a) Under 6te Juni 1840 udnævnedes Adjunct H. F. Zoegh Nissen til Overlærer ved Frederiksborg lærde Skole, i hvis Sted Cand. Philologiae J. A. Ostermann, under 23de Septbr s. A., beskikkedes til Adjunct ved denne Skole.

b) Den 30te Juni d. A. mistede Skolen ved Døden een af sine mangeaarige Lærere, Assessor P. S. Viinholt. Han havde i næsten 25 Aar som Lærelærer givet Underviisning i det franske og engelske Sprog ved Skolen, og har efterladt sig et hjært og hæderligt Minde hos sine Colleger og Skolens Disciple ei mindre for sine sjeldne Kundskaber i de levende Sprog end for sin retsindige Character og hele elsteværdige Personlighed. I hans Sted har den Kgl. Direction, under 31te Juli d. A., udnævnt Professor L. S. Warring til som Lærelærer at besørge Underviisningen i det franske Sprog igjennem alle Skolens Classer, ligesom under 3^{die} August næstefter Cand. Theol. S. Rosing til at overtage den engelske Underviisning i Skolens øverste Klasse.

De saaledes i dette Skoleaar ansatte nye Lærere have, efter Rectors Opfordring til dem, i Lighed med hvad der af Skolens øvrige Lærere indeholdes i forrige Aars Skole-Program, meddeelt de kortsatte Skizzer af deres Liv, som her følge.

I. Adjunct **Johannes Andreas Oftermann** er fød i November Maaned 1809 paa Thyholm i Aalborg Stift. Hans Fader var der Præst for Sønderberg og Ddby Menighed. Efterat have modtaget den første Underviisning af Faderen, blev han i Aaret 1823 indsat i Horsens lærde Skole, og i 1829 af daværende Rector, nu Professor Dorph dimitteret til Universitetet, hvor han afsløverede Examen artium med Characteren Laud, og i det næste Aar Exam. philologico-philosophicum med samme Character. Overlærer Storms grundige Underviisning i Græsk og den begejstrende Beltalenhed, hvormed Professor Worm havde fortolket de gamle Skribenter, vakte tidligen hans Lyst til Sprogstudier og Interesse for Oldtiden. Han bestemte sig for det philologiske Studium. Dog gik det første Aar efter 2^{den} Examen hen med philosophisk Læsning og Dyrkningen af de nyere Sprog. Da han ret skulde til at tage fat paa Philologien, faldt han i en langvarig Nervesygdom, der endnu ei gandske har forladt ham. I denne Periode var Læsningen ei sjældent mere Dilettanteri, end alvorligt Studium. Aarene gik hen, og han følte Nødvendigheden af snarest mueligt at afsløvere Examen og Lyst til mere at concentrere sine Kræfter paa enkelte Punkter, end den diffuse Examens Forberedelse tillod det. I Efteraaret 1838 udholdt han Prøven med Characteren haud ill. Fra den Tid var hans Hovedbesjæftigelse gamle Sprog og Literatur. Efterat han giennem flere Aar ved privat Underviisning havde søgt at danne sig praktisk, var han saa heldig under 23de Sept. 1840 at blive beskikket til den Post, han nu beklæder.

II. Professor **Laurig Stephan Borring** er Søn af Kjøbmand Lars Borring i Bogenfse og Catharine Borring, fød Sahnøe. Han blev født i Bogenfse, d. 21de December 1799. Den Forkjærlighed, der har udviklet sig hos ham for det franske Sprog, har sit Udspring fra hans tidlige Barn-

dom. I Foraaret 1808 blev hans Fødeby, som Følge af den Krig, hvori Danmark den Gang var indviklet, opfyldt af franske Hjælpetropper. Hans ældste Broder, som paa Handelens Vegne i længere Tid havde opholdt sig i Udlandet, var den eneste i Byen, der forstod at tale med de Fremmede. Hans Faders Huus blev tildeels af denne Grund Samlingspladsen for de i Byen indkvarterede franske Officerer. Tidlig lærte han derved at udtrykke sig paa Fransk over Hverdagsgjensande, og om end den practiske Færdighed for en Deel tabtes, efterat den franske Indkvartering hen paa Efteraaret forlod Byen, saa bevaredes dog Spiren hos ham til Forkjærlighed for det linguistiske Studium, hvortil han senere har hengivet sig. 1810 blev han sat i Odense Cathedralskole, hvis Rector paa den Tid var Professor Zeiberg. Af denne dygtige Skolemand dimitteredes han 1816 til Universitetet, hvor han ved Exam. artium erholdt bedste Character, og det følgende Aar ved Exam. philosophicum samme Character med Udmærkelse. I Foraaret 1821 underkastede han sig theologisk Examen, ved hvilken han erholdt Laudabilis, og i Efteraaret samme Aar blev han ansat som Lærer i Religion ved det kongelige Landcadetcorps.

Strax ved hans Ankomst til Universitetet traf det sig, at han kom i Bekjendtskab med adskillige Franske, hvilket Bekjendtskab gjenoplivede hans tidligt vakte Lyst for de nyere Sprog; og da han 1821 havde tilendebragt sit theologiske Embedsstudium, fastede han sig udelukkende paa Sprogstudier, idet han søgte ikke alene at tilegne sig det Franske, men tillige at gjøre sig bekjendt med de andre dermed beslægtede europæiske Sprog. 1822 udgav han en lille fransk Piece af polemisk Indhold, under Titel af Observations sur la critique des grammaires françaises (50 Sider). Dmtrent paa samme Tid begyndte han at give Underviisning i Sproget. Han havde det Held at blive antaget til Lærer ved Borger-

dydstolen, bestyret af Prof. Nielsen, ved Døttrestolen og flere andre Instituter, og saaledes erholdt han i kort Tid saaa mange Informationer, at han i Aaret 1823 saae sig i Stand til at gifte sig med en Datter af afdøde Oberst v. Bülow, den Gang Toldcasserer i Afsens. I Vinteren 1826 bestyrede han en Tid Redactionen af det franske Ugeskrift *le Messenger du Nord*, som paa den Tid udkom her i Byen, og hvortil han leverede flere Bidrag. Hen paa Foraaret samme Aar tiltraadte han paa egen Bekostning en Reise til Frankrig, hvor han opholdt sig i Paris indtil ud paa Efteraaret. Ved sin Tilbagekomst tog han igjen fat paa Underviisningsfaget, og da han kort før sin Reise til Frankrig var bleven Familiefader, blev det en Nødvendighed for ham at overtage flere Informationer, end han med Hensyn til sit fortsatte Sprogstudium kunde have ønsket. Uden for sine Underviisningstimer søgte han tillige ved at udgive Lærebøger i sit Fag at virke for sit Studium i en videre Kredt. Ved den Reform, Landcadetcorpsset undergik 1831, blev han ansat ved Corpsset som Lærer i Fransk, hvorimod han, efter sit derom yttrede Ønske, fratraadte den Plads som Religionslærer, han siden 1821 havde beklædt sammesteds. Ogsaa maatte han paa samme Tid, formedelst sit forøgede Arbejde, opgive sin Underviisning ved Borgerdydstolen. 1834 foretog han med kongelig Understøttelse en anden Reise til Frankrig, og under sit Ophold i Paris stræbte han da at benytte ethvert Middel til at udvide sine Kundskaber i Sproget, saaledes hørte han Forelæsninger over den franske Literatur af Marc Girardin, over Frankrigs Historie i Middelalderen af Michelet, over lille Afsens gamle Geographie af Barbier Dubocage, og over Reptilierne af Duméril. For endvidere at blive fortrolig med Sprogets Giendommeligheder i de forskjellige videnskabelige Retninger, deeltog han dagligen i Forbindelse med adskillige

franske Studerende i en Forberedelse til l'examen du baccalauréat under Veiledning af Professor Richardson. I det Ønske at blive bekendt med Underviisningens Tilstand i Frankrig, besøgte han under sit Ophold i Paris de bedste Skoler paa Underviisningens forskjellige Trin. Han gav selv endogsaa i nogen Tid Underviisning i Geographie i et Pigeinstitut. Ved Hr. Victor Cousins særdeles Velvillie havde han bestandig Adgang til les écoles primaires. Hr. Victor Cousin gav ham tillige det Hverv at meddele ham sine Jagttagelser over Almueunderviisningens Tilstand i Paris. I denne Meddelelse udhævede han flere Ufuldkommenheder og foreslog Midler til at raade Bod paa samme, og inden sin Afreise havde han den Fornøielse at see et Forsøg gjort til at indføre de af ham foreslaaede Forandringer. *)

-
- *) L'enseignement primaire meddeles i Frankrig deels af les frères ignorantins, og deels i egne af Regjeringen oprettede Skoler. Derved opstaaer der tvende Slags Almueskoler, som arbejde i en aldeles modsat Mand og efter heelt forskjellige Metoder. I de af Regjeringen oprettede Skoler er den indbyrdes Underviisning den almindelige. Men hvor saaledes Elever hundredevis vare forenede under een Lærer, var det almindeligt, at Eleverne enten forhelst sig aldeles uvirksemme eller foretog sig uvedkommende Ting, naar Læreren var i en saadan Afstand, at de kunde tree sig ubemærkede. Tillige forekom det Meddeleeren, at Virkningen af den indbyrdes Underviisning aftager i samme Forhold som Eleven skrider frem ad. I en mere udviklet Alder maa Manden hos den Unge paavirket kraftigere og tiltales anderledes end det kan see af Jevnaldrende. Han foreslog derfor blandt andet i sine Meddelelser til Hr. Victor Cousin, at der burde ansættes, ved Siden af den faste Lærer, en Hjælperlærer, som fra et ophøiet Standpunkt i Skolen kunde iagttage, hvorvidt alle Partier vare opmærksomme, medens Læreren gif omkring for at examinere og instruere samme, og som tillige ved af og til at afløse Læreren kunde modarbejde det altfer Sløvende i hans Arbejde, samt udbrede over Underviisningen en for denne gavnlig Afverling. Ved ofte at lade disse Hjælperlærere afløses af andre, kunde man deuden erholde en practisk Skole for de vordende Lærere og tilveie-

Ved sin Tilbagekomst fra sit andet Ophold i Paris vedblev han ved Underviisning og Skrifter at udbrede blandt sine Landsmænd Kundskab til det franske Sprog og sammes Literatur. Ogsaa har han leilighedsviis benyttet sin Kundskab i det fremmede Sprog til at meddele Udlandet Kundskab om vort Lands Literatur, saaledes har han i Revue encyclopédique, Journal des savants og Journal de l'instruction universelle meddeelt Anmeldelser af dansk Literatur. Under sit sidste Ophold i Paris udkom en af ham paa Fransk oversat Analyse de la législation pénale du Danemarck, og i les Mémoires des Antiquaires du Nord har han forrige Aar meddeelt et Bidrag om Knytlinga Saga og Knud Lavard (Kanut Lavard, narration historique d'après la saga de Knytlinga). Ligeledes har han af og til leveret Artikler i sit Fag til danske Journaler.

Da Efterslægtens Realskole i Aaret 1835 oprettede en Overgangsklasse for en hoiere Realunderviisning, blev Underviisningen i Fransk ved samme overdraget ham, og i dette Aars August blev han af Directionen for Universitetet og de lærde Skoler ansat som Lærer i Fransk ved Metropolitanfo-

---

bringe et Slags Control for den faste Lærer. Endvidere foreslog han, at den indbyrdes Underviisning fra det 10 Aar burde afløses af en simultan Underviisning. Kort før sin Afreise fra Paris modtog han fra en Hr. Pompée, Bestyrer af en école primaire, rue des vinaigriers, en Meddelelse, hvorefter det af Bestyrelsen for Underviisningsvæsenet var bleven fastsat, at en Hjælpe-lærer skulde ansættes ved den af Hr. Pompée ledede école primaire, og at en simultan Underviisning skulde afløse den indbyrdes i de 2 sidste Aar før den første Communion. Da Victor Cousin før et Par Aar siden blev Underviisningsminister, blev han af denne Underviisningens nidkjære Ven deels egenhændigen og deels ved Hr. Gaynard opfordret til at meddele ham en fuldstændig Udfigt over Underviisningen i Danmark, men en saadan Udfigt har han af flere Grunde hidtil ikke kunnet meddele.

ten. I Maret 1837 udnævntes han til Professor. Til Slutning af denne biographiske Artikel anføres her endnu de af ham udgivne Skolebøger:

Conversations françaises et danoises, suivies d'une comédie en un acte par Alex. Duval, avec la traduction en regard. S. 1836.

Manuel de langue française à la portée des enfants. 4de Dplag.

Franst Læsebog for Mellemklasser. 4de Dplag.

Etudes littéraires ou recueil de morceaux choisis dans les meilleurs écrivains français; avec des notes explicatives etc. Partie en prose, 3me éd. og Partie en vers. 1ere éd.

Franst Grammatif. 5te Udgave.

Cours de langue française. 2me éd.

Grammaire française à l'usage des Danois, 1ere éd.

Franste Stiløvelser, indeholdende Exempler til Anvendelse af Sproglæren, en Samling af Breve og en grammatifalsk og lexicographisk Veiledning. 2^{den} Udgave.

Franst-Danst og Danst-Franst Haand-Ordbog. Første Deel (franst-danst), A - G, 1841.

III. Cand. Theol. **Evend Rosing** er fød den 4de December 1804 i London, hvor hans Fader, den for kort Tid siden afdøde Consistorialraad Ridder Rosing, dengang var Præst ved den derværende danske Menighed. Han er dimitteret fra Horsens Skole i Maret 1825, og er theologifk Candidat siden 1831. Under sit Ophold i Kjøbenhavn har han bestandigt givet Underviisning i det engelske Sprog, hvilket han siden er vedbleven at studere. I August 1841 blev han Lærer i dette Sprog ved Metropolitan-skolen.

6) Med Hensyn til Underviisningsfagernes Fordeling i indeværende Skoleaar have, ifølge Rectors Indstilling, approberet den 8de Sept. 1840, følgende Forandringer fundet Sted: 1) Rector har afgivet sin hidtil havde Underviisning i Græsk i 2den Klasse A og B, een Time i hver Afdeling, og overtaget en Times Underviisning ugentlig i 1te Klasse; 2) Adjunct Jacobsen har afgivet sine Underviisnings-Timer i Danskt i 4de Klasse og 3die Klasse A, som ere tildeelte Adjunct Jensen. At den daglige Underviisningstid i dette Skoleaar har været reduceret til 6 Timer dagligen for de videnskabelige og andre sædvanlige Underviisninger, er allerede meddeelt i forrige Aars Skoleprogram. I Følge ovennævnte Forandringer i Underviisningsfagernes Fordeling, og den omtalte Reduction af de daglige Underviisningstimer have Underviisningsfagene i indeværende Skoleaar været fordeelte faaledes:

Rector:	Latin i 4de Cl. A B,	Latinsk Stil i 4de Cl. A,		
	Latin i 2den og 1te Klasse . . .	13	Timer	ugentl.
Overlærer Lund:	Mathematik og Regning			
	samt Calligraphie i alle Classer . .	29	—	—
(For de 6 Calligraphietimer har Overl. Lund	særskilt Betaling som Timelærer).			
Overlærer Olsen:	Græsk i 4de Cl. A B,			
	Latinsk Stil i 4de Cl. B, Latin og			
	Græsk i 3die Cl. A	25	—	—
Adjunct Jacobsen:	Danskt i 3die Cl. B,			
	2den og 1te Klasse, Græsk i 2den Cl.			
	A B og Latin i 1te Klasse . . .	25	—	—
Adjunct Jensen:	Religion i alle Classer,			
	Danskt i 4de Klasse A B og 3die			
	Cl. A	22	—	—

Itansfcolen for Skoleaaret 1840—1841.

Torsdag.	Fredeag.	Loverdag.	Timerne.
Latin . . . . 4 Cl. A. B. <i>R.</i> Latin . . . . 3 Cl. A. <i>Ol.</i> Latinsk Stiil . . . 3 Cl. B. <i>Ost.</i> Fransk . . . . 2 Cl. A. <i>B.</i> Arithmetik . . . . 2 Cl. B. <i>L.</i> Latin . . . . 1 Cl. <i>Ja.</i>	Latin . . . . 4 Cl. A. B. <i>R.</i> Græff . . . . 3 Cl. A. <i>Ol.</i> Latin . . . . 3 Cl. B. <i>Ost.</i> Græff . . . . 2 Cl. A. <i>Ja.</i> Fransk . . . . 2 Cl. B. <i>B.</i> Religion . . . . 1 Cl. <i>Je.</i>	Geographie . . . 4 Cl. A. B. <i>M.</i> Græff . . . . 3 Cl. A. <i>Ol.</i> Latin . . . . 3 Cl. B. <i>Ost.</i> Fransk . . . . 2 Cl. A. <i>B.</i> Arithmetik . . . . 2 Cl. B. <i>L.</i> Latin . . . . 1 Cl. <i>Ja.</i>	9—10.
Græff . . . . 4 Cl. A. B. <i>Ol.</i> Naturv. og Geom. *) 3 Cl. A. <i>L.</i> Latin . . . . 3 Cl. B. <i>Ost.</i> Græff . . . . 2 Cl. A. <i>Ja.</i> Latin . . . . 2 Cl. B. <i>R.</i> Historie . . . . 1 Cl. <i>M.</i>	Latin . . . . 4 Cl. A. B. <i>R.</i> Fransk . . . . 3 Cl. A. <i>B.</i> Græff . . . . 3 Cl. B. <i>Ost.</i> Latin . . . . 2 Cl. A. <i>R.</i> Græff . . . . 2 Cl. B. <i>Ja.</i> Geographie . . . . 1 Cl. <i>M.</i>	Geometrie . . . . 4 Cl. A. B. <i>L.</i> Latinsk Stiil . . . 3 Cl. A. <i>Ol.</i> Latin . . . . 3 Cl. B. <i>Ost.</i> Græff . . . . 2 Cl. A. <i>Ja.</i> Latin . . . . 2 Cl. B. <i>R.</i> Geographie . . . . 1 Cl. <i>M.</i>	10—11.
*) Kifteviis.			
Latin . . . . 4 Cl. A. B. <i>R.</i> Græff . . . . 3 Cl. A. <i>Ol.</i> Historie . . . . 3 Cl. B. <i>M.</i> Geom. og Skrivn. *) 2 Cl. A. B. <i>L.</i> Latin . . . . 1 Cl. <i>Ja.</i>	Fransk . . . . 4 Cl. A. <i>B.</i> Tydsk . . . . 4 Cl. B. <i>S.</i> Latin . . . . 3 Cl. A. <i>Ol.</i> Religion . . . . 3 Cl. B. <i>Je.</i> Geographie . . . . 2 Cl. A. B. <i>M.</i> Arithmetik . . . . 1 Cl. <i>L.</i>	Arithmetik . . . . 4 Cl. A. <i>L.</i> Fransk . . . . 4 Cl. B. <i>B.</i> Latinsk Stiil . . . 3 Cl. A. <i>Ol.</i> Græff . . . . 3 Cl. B. <i>Ost.</i> Historie . . . . 2 Cl. A. B. <i>M.</i> Religion . . . . 1 Cl. <i>Ja.</i>	11—12.
*) Kifteviis.			
Dansk Stiil . . . 4 Cl. A. <i>Je.</i> Geometrie . . . . 4 Cl. B. <i>L.</i> Latinsk Stiil . . . 3 Cl. A. <i>Ol.</i> Tegning . . . . 3 Cl. B. <i>Rb.</i> Historie . . . . 2 Cl. A. B. <i>M.</i> Tydsk . . . . 1 Cl. <i>S.</i>	Hebraisk . . . . 4 Cl. A. <i>Ost.</i> Religion . . . . 4 Cl. B. <i>Je.</i> Tegning . . . . 3 Cl. A. <i>Rb.</i> Dansk . . . . 3 Cl. B. <i>Ja.</i> Latinsk Stiil . . . 2 Cl. A. B. <i>R.</i> Skrivning . . . . 1 Cl. <i>L.</i>	Religion . . . . 4 Cl. A. B. <i>Je.</i> Geographie . . . . 3 Cl. A. <i>M.</i> Fransk . . . . 3 Cl. B. <i>B.</i> Tegning . . . . 2 Cl. A. <i>Rb.</i> Græff . . . . 2 Cl. B. <i>Ja.</i> Skrivning . . . . 1 Cl. <i>L.</i>	12—1.
Geometrie . . . . 4 Cl. A. <i>L.</i> Dansk Stiil . . . . 4 Cl. B. <i>Je.</i> Hebraisk . . . . 3 Cl. A. <i>Ost.</i> Tydsk . . . . 3 Cl. B. <i>S.</i> Latinsk Stiil . . . 2 Cl. A. B. <i>R.</i> Naturhistorie . . . 1 Cl. <i>Ö.</i>	Arithmetik . . . . 4 Cl. A. <i>L.</i> Hebraisk . . . . 4 Cl. B. <i>Ost.</i> Latin . . . . 3 Cl. A. <i>Ol.</i> Geographie . . . . 3 Cl. B. <i>M.</i> Religion . . . . 2 Cl. A. B. <i>Je.</i> Latin . . . . 1 Cl. <i>Ja.</i>	Græff . . . . 4 Cl. A. <i>Ol.</i> Arithmetik . . . . 4 Cl. B. <i>L.</i> Historie . . . . 3 Cl. A. <i>M.</i> Religion . . . . 3 Cl. B. <i>Je.</i> Tydsk . . . . 2 Cl. A. B. <i>S.</i> Dansk . . . . 1 Cl. <i>Ja.</i>	1—2.
Latinsk Stiil . . . 4 Cl. A. <i>R.</i> Latinsk Stiil . . . 4 Cl. B. <i>Ol.</i> Historie . . . . 3 Cl. A. <i>M.</i> Græff . . . . 3 Cl. B. <i>Ost.</i> Religion . . . . 2 Cl. A. B. <i>Je.</i> Arithmetik . . . . 1 Cl. <i>L.</i>	Historie . . . . 4 Cl. A. B. <i>M.</i> Dansk . . . . 3 Cl. A. <i>Je.</i> Geometrie . . . . 3 Cl. B. <i>L.</i> Tydsk . . . . 2 Cl. A. <i>S.</i> Latin . . . . 2 Cl. B. <i>R.</i> Naturhistorie . . . 1 Cl. <i>Ö.</i>	Historie . . . . 4 Cl. A. B. <i>M.</i> Religion . . . . 3 Cl. A. <i>Je.</i> Arithmetik . . . . 3 Cl. B. <i>L.</i> Dansk Stiil . . . . 2 Cl. A. B. <i>Ja.</i> Tydsk . . . . 1 Cl. <i>S.</i>	2—3.
Sang, Begynderne (i Alm. af 2den og 1ste Classe). <i>W.</i> Om Vinteren: 5:6 Gymnastik for 1ste Partie (4de Cl. A. B. og 3die Cl. A.) G. med Assisterter.	Sang, Bassisterne (i Alm. af 4de Cl. A.) Om Vinteren: 5:6 Gymnastik for 2det Partie (3die Cl. B, 2den Cl. A. B. og 1ste Cl.) Om Sommeren: 5:7 Svømning. G. med Assisterter.	Sang, Ensemble. <i>W.</i> og <i>R.</i>	5—6.

Schema for Underviisningen i Me

Timerne.	Mandag.	Tirsdag.	Onsdag.
9—10.	Religion . . . . 4 Cl. A. B. <i>Je.</i> Latin . . . . . 3 Cl. A. <i>Ol.</i> Latinsk Stiil . . . 3 Cl. B. <i>Ost.</i> Geographie . . . . 2 Cl. A. B. <i>M.</i> Arithmetik . . . . 1 Cl. <i>L.</i>	Latin . . . . . 4 Cl. A. B. <i>R.</i> Latin . . . . . 3 Cl. A. <i>Ol.</i> Latin . . . . . 3 Cl. B. <i>Ost.</i> Latin . . . . . 2 Cl. A. <i>K.</i> Religion . . . . . 2 Cl. B. <i>Je.</i> Geographie . . . . 1 Cl. <i>M.</i>	Latin . . . . . 4 Cl. A. B. <i>R.</i> Latin . . . . . 3 Cl. A. <i>Ol.</i> Latin . . . . . 3 Cl. B. <i>Ost.</i> Arithmetik . . . . 2 Cl. A. <i>L.</i> Fransk . . . . . 2 Cl. B. <i>Je.</i> Latin . . . . . 1 Cl. <i>M.</i>
10—11.	Græsk . . . . . 4 Cl. A. B. <i>Ol.</i> Arithmetik . . . . 3 Cl. A. <i>L.</i> Latinsk Stiil . . . . 3 Cl. B. <i>Ost.</i> Græsk . . . . . 2 Cl. A. <i>Ja.</i> Latin . . . . . 2 Cl. B. <i>K.</i> Latin . . . . . 1 Cl. <i>R.</i>	Latin . . . . . 4 Cl. A. B. <i>R.</i> Latin . . . . . 3 Cl. A. <i>Ol.</i> Religion . . . . . 3 Cl. B. <i>Je.</i> Arithmetik . . . . 2 Cl. A. <i>L.</i> Græsk . . . . . 2 Cl. B. <i>Ja.</i> Fransk . . . . . 1 Cl. <i>B.</i>	Græsk . . . . . 4 Cl. A. B. <i>R.</i> Tydsk . . . . . 3 Cl. A. <i>Ol.</i> Latin . . . . . 3 Cl. B. <i>Ost.</i> Lat. og Lat. Stiil *) 2 Cl. A. <i>L.</i> Latinsk Stiil . . . . 2 Cl. B. <i>Je.</i> Latin . . . . . 1 Cl. <i>M.</i> *) fiftedag.
11—12.	Latinsk Stiil . . . . 4 Cl. A. <i>R.</i> Latinsk Stiil . . . . 4 Cl. B. <i>Ol.</i> Historie . . . . . 3 Cl. A. <i>M.</i> Græsk . . . . . 3 Cl. B. <i>Ost.</i> Dansk . . . . . 2 Cl. A. B. <i>Ja.</i> Skrivning . . . . . 1 Cl. <i>Je.</i>	Græsk . . . . . 4 Cl. A. <i>Ol.</i> Engelsk . . . . . 4 Cl. B. <i>Rs.</i> Religion . . . . . 3 Cl. A. <i>Je.</i> Historie . . . . . 3 Cl. B. <i>M.</i> Dansk Stiil . . . . 2 Cl. A. B. <i>Ja.</i> Arithmetik . . . . 1 Cl. <i>L.</i>	Religion . . . . . 4 Cl. A. B. <i>R.</i> Græsk . . . . . 4 Cl. A. <i>Ol.</i> Fransk . . . . . 3 Cl. B. <i>Ost.</i> Geometrie . . . . . 3 Cl. A. <i>M.</i> Latin . . . . . 2 Cl. B. <i>Je.</i> Dansk Stiil . . . . 1 Cl. <i>L.</i>
12—1.	Fransk . . . . . 4 Cl. A. B. <i>B.</i> Latin . . . . . 3 Cl. A. <i>Ol.</i> Historie . . . . . 3 Cl. B. <i>M.</i> Latin . . . . . 2 Cl. A. <i>K.</i> Naturhistorie . . . 2 Cl. B. <i>Ö.</i> Tegning . . . . . 1 Cl. <i>Rb.</i>	Engelsk . . . . . 4 Cl. A. <i>Rs.</i> Græsk . . . . . 4 Cl. B. <i>Ol.</i> Geographie . . . . 3 Cl. A. <i>M.</i> Græsk . . . . . 3 Cl. B. <i>Ost.</i> Skrivning . . . . . 2 Cl. A. B. <i>L.</i> Tegning . . . . . 1 Cl. <i>Rb.</i>	Tydsk . . . . . 4 Cl. A. B. <i>R.</i> Hebraisk . . . . . 4 Cl. B. <i>Ol.</i> Skrivning . . . . . 3 Cl. A. <i>M.</i> Latin . . . . . 2 Cl. B. <i>Ost.</i> Tegning . . . . . 2 Cl. A. B. <i>L.</i> Religion . . . . . 1 Cl. <i>Rb.</i>
1—2.	Dansk Stiil . . . . 4 Cl. A. B. <i>Je.</i> Geometrie . . . . . 3 Cl. A. <i>L.</i> Geographie . . . . . 3 Cl. B. <i>M.</i> Naturhistorie . . . 2 Cl. A. <i>Ö.</i> Tydsk . . . . . 2 Cl. B. <i>S.</i> Dansk Stiil . . . . 1 Cl. <i>Ja.</i>	Tydsk . . . . . 4 Cl. A. <i>S.</i> Hebraisk . . . . . 4 Cl. B. <i>Ost.</i> Græsk . . . . . 3 Cl. A. <i>Ol.</i> Dansk Stiil . . . . 3 Cl. B. <i>Ja.</i> Latinsk Stiil . . . . 2 Cl. A. B. <i>K.</i> Historie . . . . . 1 Cl. <i>M.</i>	Hebraisk . . . . . 4 Cl. A. B. <i>R.</i> Arithmetik . . . . . 4 Cl. B. <i>Ol.</i> Religion . . . . . 3 Cl. A. <i>S.</i> Fransk . . . . . 3 Cl. B. <i>Ost.</i> Tydsk . . . . . 2 Cl. A. B. <i>K.</i> Dansk . . . . . 1 Cl. <i>M.</i>
2—3.	Historie . . . . . 4 Cl. A. B. <i>M.</i> Dansk Stiil . . . . 3 Cl. A. <i>Ja.</i> Arithmetik . . . . . 3 Cl. B. <i>L.</i> Latin . . . . . 2 Cl. A. B. <i>K.</i> Latin . . . . . 1 Cl. <i>Ja.</i>	Latinsk Stiil . . . . 4 Cl. A. <i>R.</i> Latinsk Stiil . . . . 4 Cl. B. <i>Ol.</i> Tydsk . . . . . 3 Cl. A. <i>S.</i> Latin . . . . . 3 Cl. B. <i>Ost.</i> Historie . . . . . 2 Cl. A. B. <i>M.</i> Latin . . . . . 1 Cl. <i>Ja.</i>	Geographie . . . . . 4 Cl. A. B. <i>R.</i> Arithmetik . . . . . 4 Cl. B. <i>Ol.</i> Tydsk . . . . . 3 Cl. A. <i>S.</i> Religion . . . . . 2 Cl. B. <i>Ost.</i> Græsk . . . . . 2 Cl. A. B. <i>M.</i> Fransk . . . . . 1 Cl. <i>Ja.</i>
5—6.	Sang, Sopranisterne (i Alm. af 2den og 1ste Klasse). <i>W.</i> Om Vinteren: 5:6 Gymnastik for 1ste Partie d. e. Percits for 4de Cl. A., Zugning for 4de Cl. B. og Gymnastik for 3die Cl. A. Om Sommeren: 5:7 Svømning. <i>G.</i> med Assistent.	Sang, Tenoristerne (i Alm. af 4de Cl. B.) <i>W.</i> Om Vinteren: 5:6 Gymnastik for 2det Partie (3die Cl. B., 2den Cl. A. B. og 1ste Cl.) <i>G.</i> med Assistent.	Sang, Altisterne (i Cl. A. og B.) <i>W.</i> Om Vinteren: 5:6 Gymnastik for 4de Cl. A. Om Sommeren: 6:7 Svømning. <i>G.</i> med Assistent.

Adjunct Mørch : Historie og Geographie i alle Glasfer	25	Timer	ugentl.
Adjunct Ostermann : Hebraisk i de 3 overste Glasfer, Latin og Græsk i 3die Glasfe B	22	—	—
Timelærer, Inspector Krebs : Latin i 2den Glasfe A B.	13	—	—
Timelærer, Cand. Jur. Schorn : Tydsk i alle Glasfer	13	—	—
Timelærer, Cand. Philos. Ørsted : Naturhistorie i 2den og 1ste Glasfe	4	—	—
Timelærer, Prof. Borring : Fransk i alle Glasfer	13	—	—
Timelærer, Cand. Theol. Rosing : Engelsk i 4de Glasfe A B.	2	—	—
Legnelærer Rosenberg : Tegning i 3die, 2den og 1ste Glasfe	6	—	—
Gymnastiklærer, Premierlieutenant v. Grüner , Dbmd., tilligemed Sergeanterne Solmsted , Dbmd., og Meyer , Gymnastik i Vintermaanederne*)	5	—	—
Syngelærer, Cantor Wiborg : Sang	6	—	—

Til yderligere Forklaring af Ovenstaaende aftrykkes den fulgte Lektionstabel.

---

*) I Sommermaanederne undervises i Svømning paa Gammelholm, hvor Underviisningen ledes, foruden af Lieut. Grüner med de 2 nævnte Assistent, af Svømmelærerne D'Her. **Raven**, **Voigt**, Dbmd., **Soetmann**, **Soltz** og **Reinwaldt**. Den befalede aarlige Gymnastikexamen afholdtes den 28de Mai d. A.

7) Skoletiden i Metropolitanaskolen, forsaavidt vedkommer de videnskabelige Underviisningsfag, til en Prøve, forandret fra deelt til sammenhængende Formiddags=Underviisningstid.

Underviisningstiden, deelt Skoletid, sammenhængende Formiddags=Skoletid, dette er det ei vigtige Spørgsmaal, der for nærværende Tid staaer som et Problem at afgjøre i og for de lærde Skoler. Den sammenhængende Skoletid har i 5 Aar været indført i Borgerdydsaskolen paa Christianshavn, og kan, da den ved saa mange Aars Erfaring har gjort sig gjældende til Bestyrerens fulde Tilfredshed, der ansees at have staaet sin Prøve. Den har, efter det af denne Skole givne Exempel, siden August 1838, med et tilfredsstillende Resultat, været indført i det v. Westenske Institut af Hr. V. A. Worgen, dette Instituts Bestyrer. Det var naturligt, at denne Sag, under disse Omstændigheder, maatte fortjene og tildrage sig min Opmærksomhed, men ligesaa naturligt, at jeg troede at maatte afvente Erfaringens Vidnesbyrd om Gavnligheden af dens Anvendelse i Almindelighed, førend jeg besluttede mig til at gjøre noget Skridt til at foranledige dens Indførelse ogsaa her ved Skolen.*) Meningerne herom ere endnu forskjellige hos forskellige Skolemand. For min Deel var jeg imidlertid kommen til fuld Overbeviis-

---

*) Det er ganske i sin Orden, at private Indretninger i saadanne Forandringer foregaae de offentlige Indretninger med Exemplet. Med den Frihed, som hine ere i Besiddelse af til at beslutte og iværksætte Forandringer, kunne de uhindrede gjøre, hvad disse kun efter lang Overveielse og Sagens vidtløftigere Forhandling kunne blive bemyndigede til at foretage. Det var ligesaaledes Borgerdydsaskolen i Kjøbenhavn, der, under Bestyrelse af Prof. Abr. Kall, i sin Tid foregik med Exemplet af Classesystemet, istædfor Lectiesystemet, i de lærde Skoler, i hvilke det først blev indført ved Skolereformen i Aaret 1797.

ning om denne Indretnings Anvendelighed ogsaa i Metropolitan-skolen, og med indeværende Aars Begyndelse blev den sammenhængende Formiddags-Skoletid, for de videnskabelige Underviisningsfags Vedkommende, med den Kgl. Universitets- og Skole-Directions Samtykke, til en Prøve indført i Metropolitan-skolen. Jeg troer, om denne Sag, ogsaa i Betragtning af dens Bigtighed, at burde meddele Publicum det Væsentlige af hvad der hører til dens historiske Udvikling indtil denne Forandrings Indførelse her ved Skolen.

Ved indeværende Skoleaars Begyndelse*) blev mig fra Hr. Justitsraad Dreier, Dr. Jur. og Afsætsfor i Landsoverretten, der har tvende Sønner som Disciple her i Skolen, tilstillet en Skrivelse, dat. 7de Septbr. 1840, og underskrevet, foruden ham, af 38 Andre, Fader, Moder eller Bærge for Disciple i Skolen, i hvilken Skrivelse, der synes en Tid før at være sat i Gang til Underskrift, det tilkjendegaves mig at ville være Underskriverne, paa deres Børns og Myndlingers Begne, hjært, ligesom de ansaae det usseligt, om den Foranstaltning maatte træffes ved Skolen, at Underviisningstiden, ligesom Saadant finder Sted ved andre Instituter her i Staden, maatte henlægges til Formiddagen, istedetfor at være, som hidtil, lagt deelviis paa Formiddag og Eftermiddag. Da jeg siden, ogsaa af nogle Andre end Underskriverne opfordredes til at tage mig af denne Sag, troede jeg, ei at burde lade denne Dpfordring være upaaagtet.

Jeg maa tilstaae, at jeg før denne Dpfordrings Modtagelse ei har omtvivlet Gavnligheden af en saadan Indretning af Underviisningen med Hensyn til de høiere Classer i Skolen (III B, III A og IV AB), hvis Disciple i mine Tanker derved vilde erholde endnu større Dpfordring, Leilig-

*) Skoleaaret regnes fra 1ste October til ult. Septbr. hvert Aar.

hed og sammenhængende Tid til selvstændig Virksomhed, Hjemmestid og Selvstudium, og saaledes, naar Hjemmestiden omhyggeligen og alvorligen controlleres, vilde foranlediges til et ved friere Tankning mere frugtbringende Studium og roligere Brug af Tiden til Forberedelse til følgende Dags Underviisning. Hvad de lavere Classers Disciple angaaer, havde jeg nogen Tvivl om, hvorvidt denne Forandring for dem vilde være tjenlig, og hvorvidt det lod sig vente, at ogsaa de vilde kunne i Hjemmet anføres til den rette Brug af den derved ogsaa for dem vundne sammenhængende Tid til Forberedelse til følgende Dags Underviisning. Thi at indføre saadan Forandring deelviis alene for de høiere Classer, og ei tillige for de lavere Classers Disciple, vilde have en for Skolens Rector, Inspector og Andre altfor byrdefuld, en aldeles uafbrudt, Skoleunderviisning af 9-10 Timer dagligen (Sang- og Gymnastikunderviisning medregnet) til Folge. Hvortil kommer, at, naar enkelt Fader eller Moder, i Tilkjendegivelsen af deres Duffe om at see denne Indretning her iværksat, har yttret at være dertil ledet ogsaa af den Grund, at Forældre, Fædre ei mindre end ængstelige Mødre, maae føle Uroen over, at deres Børn i den Alder, hvori de i Almindelighed begynde deres Skolegang, skulle i de mørke Dage i Vintermaanederne gaae fra Skolen silbdigt om Aftenen, denne Uleilighed da vilde vedblive for de lavere Classer og Skolens yngste Disciple, og just ramme den Alder, som det fornemmeligen var en Deel af Hensigten med Forslaget at see forstaaet derfor.

Det maatte derfor være mig om at gjøre, ad Erfaringens Bei at komme til et sikkrere Resultat i denne Henseende ved at raadføre mig med de Instituters Forstandere, hvor denne Indretning var indført, og allerede i en Tid havde bestaaet. Det var saa langt fra, at den Frygt, jeg med Hensyn til denne Indretning havde næret i Besynderlighed med Hensyn

til de lavere Classers Disciple og den hensigtsmæssige Brug af den derved vundne Eftermiddagstid for disse, ved saadan Raadforsel blev bestyrket, at Hr. Institutbestyrer V. A. Sorgen endogsaa, med Hensyn til det af ham bestyrede Institut, yttrede sig derom i den Retning, at, efter hans Erfaring i bemældte Institut, de lavere Classers Disciples Hjemmeflid under denne Indretning ikke havde viist sig mindre til Tilfredshed end de høiere Classers Disciples.

Da jeg derfor holdt mig overbeviist om, at Flidsaanden i denne Skoles høiere Classer er saadan, at den ved stadig Control og Paavirkning fra Lærernes Side maatte ventes fremdeles at ville blive tilfredsstillende, og, ved den vundne sammenhængende Tid, større Fordringer at kunne givres til disse Classers Disciples Selvstudium og Selvvirksomhed, og jeg ligeledes maatte erkjende, at Tonen her ogsaa i de lavere Classer var saadan, at jeg ogsaa af denne Skoles yngre Disciple under saadan Indretning maatte kunne haabe og vente det samme Resultat, som andetsteds under samme Indretning med Hensyn til denne Alder havde viist sig at finde Sted; saa maatte jeg, efter at have gjort denne Sag til Gjenstand for Dverveielse i en Lærerforsamling, og efter at have gjort mig selv Rede for, hvad jeg skulde have for en Mening om en Sag, der synes at kunne ventes i det mindste i Hovedstaden at ville i Almindelighed tage samme Retning, troe det Bliit at gjøre den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler bekjendt med den Punct, hvorpaa denne Sag baade i Almindelighed synes at staae, og hvorpaa den synes for en Deel at staae med Hensyn til denne Skoles Disciples Forældre og Børgere.

I Anledning derfor af mit Andragende og Forslag desangaaende i Skrivelse af 10de Decbr. f. A. til den Kgl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler, hvorved jeg, over-

tydet om, at den foreslagne Forandring vilde i flere Henseender være gavnlig, indstillede, at den i det mindste til en Prøve maatte i denne Skole indføres med Hensyn til Underviisningen i de videnskabelige Fag, forbeholdende mig nærmere at gjøre Forslag om, hvilken Tid kunde blive at vælge til Underviisning i Sang og Gymnastik, modtog jeg under 29de s. M. den Kgl. Directions Beslutning, af Indhold, at, da Directionen, efter hvad i bemældte Skrivelse var af mig oplyst, og efter de Erfaringer, Den selv allerede tidligere havde gjort, maatte være enig med mig i at antage, at den foreslaaede Forandring af Skoletiden vilde kunne have en heldbringende Indflydelse paa Disciplenes Hjemmeslid og Selvstudium — begge Dele under Forudsætning af at Forældre og Bærger drage Omfarg for, at den vundne større og mere sammenhængende Fritid benyttes paa en hensigtsmæssig og samvittighedsfuld Maade — Directionen gav sit Samtykke til, at Underviisningstiden i Metropolitan-skolen maatte i den tilbagestaaende Deel af indeværende Skoleaar, til en Prøve, henlægges, hvad de videnskabelige Fag angaaer, til Formiddagstimerne fra 9—3, med Tilsviende af Forventningen om at modtage nærmere Forslag om, til hvilken Tid Underviisningen i Gymnastik og Sang hensigtsmæssigst kunde henlægges, samt imod Skoleaarets Udløb Indberetning om, hvorvidt den indførte Forandring maatte have stiftet den tilsigtede Gavn.

Med Skoleunderviisningens Begyndelse, efter Juleferiernes Udløb, den 4de Januar d. A., udstedte jeg efterstaaende Circulaire, hvoraf et Exemplar overleveredes Skolens Disciple, for af dem at hjembringes til deres Forældre eller Bærger, og Skoleunderviisningen begyndte Dagen efter med den saaledes iværksatte Forandring og med den sammenhængende Formiddags-Skoletid fra Kl. 9 til Kl. 3.

Circulaire.

Jeg giver mig den Ære herved at meddele (Titel) Underretning om, at, saavel i Følge Erfaringer, hentede andetsteds fra, som efter dertil givne Anledning, den Foranstaltning, for det første til en Prøve, her ved Skolen er truffen, at Underviisningstiden, istedetfor hidtil at være deelviis lagt paa Formiddagen og Eftermiddagen, henlægges i den tilbageværende Deel af indeværende Skoleaar, forsaavidt angaaer de videnskabelige Fag, aldeles til Formiddagstimerne N. 9—3, og at denne Forandring tager sin Begyndelse med det indtrædende nye Aar. Underviisningen i Gymnastik og Sang vil indtil videre blive givet i samme Time, som hidtil i dette Skoleaar, nemlig fra 5—6 Eftermiddag.

Ved herom at underrette Skolens Disciples Forældre eller Børgere, troer jeg det ei upassende at tilføie, at ved indeværende Skoleaars Begyndelse blev mig tilstillet en Skrivelse, dateret 7de September d. A., med 39 Underskrifter af Forældre eller Børgere for Disciple her i Skolen, i hvilken Skrivelse det tilkjendegaves mig at ville være Underskriverne, paa deres Børns Vegne, hjært, ligesom de ansaae det for uønsket, om denne Foranstaltning maatte træffes her ved Skolen, ligesom den allerede er indført ved flere Privatinstitutter her i Staden.

Ligesom jeg herved forudsætter, at Underskriverne af bemeldte Andragende have antaget, hvad der i denne Henseende maa være Hovedsagen, at en saadan Forandring af Skoletiden vil kunne have en heldbringende Indflydelse paa Disciplenes Selvstudium og Hjemmeslid, saaledes var det samme Betragtning, og denne Betragtning alene, paa Grund af hvilken den, allerede længe før Modtagelsen af ommeldte Skrivelse, paataakte og med indeværende Skoleaars Begyndelse

iværksatte Reduction af Skoletiden fra 7 til 6 Timer dagligen, var fra Skolens Side bleven overveiet og foreslaaet og af den Kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler autoriseret.

Og det har været samme Betragtning alene, paa Grund af hvilken den herved ommældte Forandring af Skoletiden, efter Sagens omhyggelige Overveielse, er bleven foreslaaet og besluttet, at nemlig Skolens Disciple derved maatte erholde en mere sammenhængende Tid og derved en større Leilighed og Opfordring til selvstændig Virksomhed, Hjemmeslid og Selvstudium end hidtil, og saaledes, naar denne Hjemmeslid ei alene fra Skolens Side med passende Strengthed controlleres, men ogsaa fra Huuslivets Side med Omhyggelighed understøttes og opmuntres, foranlediges til en ved den friere Tankning mere frugtbringende Studering og roligere Brug af Tiden til Forberedelse for følgende Dags Underviisning.

Ved at meddele Foranstaaende med denne Bemærkning om de for Iværksættelsen af saadan Forandring af Skoletiden til Grund liggende Motiver, og i Erkjendelse af, at Forventningen om denne Indretnings Gavnlighed ogsaa er bygget paa den Forudsætning, at Disciplenes Forældre og Bærger ville drage fornøden Omforg for, at den vundne større og mere sammenhængende Fritid paa en hensigtsmæssig Maade benyttes, tillader jeg mig endnu at anbefale Sagen til saadan velvillig Omhu og Medvirkning i det huuslige Liv.

Metropolitanskolen den 31te December 1840.

N. L. Nissen.

---

8) Med Hensyn til Lære- og Læsebøger, som bruges ved Underviisningen i denne Skole, er, efter vedkommende Lærers Forslag og Rectors derpaa grundede Indstilling, med den Kgl. Directions Samtykke, følgende Forandring i dette Skole-

aar foretagen, at Prof. Borrings i Maret 1839 udkomne franske Grammatik maa indføres i Skolen, successtvist for de lavere Classer, istedetfor den hidtil benyttede af Dr. Göttsche.

---

9) Følgende Pensn ere i indværende Skoleaar lærte:

Latin. 1ste Cl.: af B. N. Borgens latinske Læsebog, fra 36te Stykke i tredje Afsnit til 53de Stykke i fjerde Afsnit; af Nissens latinske Grammatik §§ 1-9, 17-41 og § 49; et vist Antal Vocabler lært udenad til hver Dag. — 2^{den} Cl. B: af Cornelius Nepos: Alcibiades, Thrasybulus, Conon og Dion; det vigtigste af Nissens Grammatiks paradigmatiske Deel. 2^{den} Cl. A: af Cornelius Nepos: Alcibiades, Thrasybulus, Conon, Dion, Iphicrates, Chabrias, Timotheus, Datames og Epaminondas; af Borgens latinske Læsebog: sjette Afsnit: Narratiunculæ Bagg. 94-112, (de første 40 af disse Smaafortællinger ere tildeels lærte udenad); den paradigmatiske Deel af Nissens latinske Grammatik. 2^{den} Cl. A og B tilsammen: af Phædri Fabler: 3^{die} og 4de Bog, med Undtagelse af enkelte formedelst Indholdet oversprungne Fabler. Den latinske Grammatiks Syntaxis er med denne Klasse ikke læst lectiovis; men Disciplene, især de af Classens øverste Afdeling, have gennemgaaet den vigtigste og største Deel af Syntaxis derved, at de ere strengt tilholdte at gjøre nriagtig Rede for saavel de enkelte Ord som Sætningernes Forhold og Forbindelse. Tre ugentlige Timer ere med begge Classens Afdelinger anvendte til deels at skrive deels at gennemgaae latinsk Stil; den øverste Afdeling er af og til øvet i at oversætte til Dansk et forhen ikke læst Stykke Latin. — 3^{die} Cl. B: Cæsar. Bell. gall. 5te Bog fra Cap. 31 til Canden; Cic. Oratio pro Rege Deiotaro, orr. in Catilinam II priores; af Oierigs Chrest. Ovidiana: Boreas. Phaeton.

Cadmi pugna, pugna cum apro Calydonio; af Nissens latinske Grammatik: Syntaxen forfra til § 52 og enkelte Dele af Coniunctiv-Læren; desuden ere nogle Afsnit af Formlæren repeterede. Classen har hele Aaret igjennem ugentligen skrevet to latinske Stile hjemme; desuden af og til een mindre Stil paa Skolen. — 3^{die} Cl. A: Cic. orr. IV in Catilinam et pro Deiotaro; Cæsar. Bell. gall. libri V et VI; Terentii Andria; af Gierigs Chrestom. Ovidiana: fra Boreas til Pestis; gjennemgaaet hele den lat. Grammatik (efter Nissens Lærebog). Latinsk Stil 3 Timer ugentlig; tillige skriftlige Oversættelser fra Latin paa Dansk. — 4de Cl. A B: 1ste, 2^{den}, 4de og 6te Bog af Virgils Æneide; 2^{den} og 3^{die} Bog af Horats's Oder; 1ste og 2^{den} Bog af Livius efter Bauers Chrestomathie; Tacitus de Germania; Sallust. bell. Catil. et Iugurth. Tre Timer ugentligen ere anvendte til latinsk Stil; een Gang om Maaneden skrevet en Version. Enkelte Afsnit af Eschenburgs Haandbog i Oldsagerne ere læste.

Græsk. 2^{den} Cl. B: af Nissens Grammatik det vigtigste af den paradigmatiske Deel; af Gedikes græske Læsebog: "Korte Sætninger, Skjemtesulde Indfald af Hierocles og Æsopiske Fabler." — 2^{den} Cl. A: den paradigmatiske Deel af Grammatikken; af Gedikes Læsebog fra Pag. 48 til Pag. 105. — 3^{die} Cl. B: af Nissens Grammatik Declinationer og Coniugationer; Herodots 8de Bog, de første 58 Capitler; af Nissens Anthologie: Hektors og Andromaches Afseeb (II. VI, 369=502); Ulysses og Penelope (Od. XXIII, 1-140). — 3^{die} Cl. A: den etymologiske Deel af Nissens Grammatik; Herodots 8de Bog; af Nissens Anthologie: fra Mimmermus til Vers 288 i "Ulysses og Penelope." — 4de Cl. A B: Grammatikken gjennemgaaet efter Nissens Lærebog; 1de og 6te Bog af Iliaden; 3^{die} og 4de Bog af Xenophons Socratiskke Mærkværdigheder. Med 4de Cl. B alene de

300 første Vers af Iliadens 1te Bog og af Herodots 1te Bog de 80 første Capitler.

Hebraisk. 3^{die} Cl. A: Lindbergs mindre Grammatik forfra til Declinationerne; af Genesis Capp. 1 og 2, 7. — 4de Cl. B. efter samme Grammatik de uregelmæssige Verber og Declinationerne; af Genesis fra Cap. 2, 11 til Cap. 27. — 4de Cl. A: Genesis fra Cap. 40 til Enden samt hele Genesis repeteret.

Dansk. 1te Cl.: af Nissens mindre Grammatik de 12 første Capitler tilligemed det 14de; Disciplene ere øvede i Analysering efter Molbechs Læsebog; to Timer ugentligen ere anvendte til skriftlige orthographiske Øvelser. — 2^{den} Cl. AB: af Nissens mindre Grammatik de første 8 Capitler samt det 14de og 15de Capitel; Disciplene ere ligesom i 1te Cl. øvede i Analysering efter Molbechs Læsebog; to Timer ugentligen ere anvendte til at rette de paa Skolen udarbejdede Stile. — 3^{die} Cl. B.: af Nissens større Grammatik: første Deel og de sex første Capitler af anden; een Time om Ugen er anvendt til at rette de hjemme udarbejdede Stile. — 3^{die} Cl. A: af Nissens større Grammatik den tredie og sidste Deel, og efter Rahbek "om den danske Stil" første Capitel og de 30 første §§ af andet. — 4de Cl. A B.: den danske Literaturhistorie fra de ældste Tider til Aar 1800, og af Rhetorikken er Classen gjort bekendt med den afhandlende og historiske Stilart. Begge sidstnævnte Classer have maanedligt skrevet danske Udarbejdelser over forskjellige opgivne Themata.

Endst. 1te Cl.: Hjorts Læsebog Pagg. 19=21; 26=45. — 2^{den} Cl. AB: Samme Læsebog Pagg. 5=16; 125=133; 137=141; 141=143; 152=154; 2^{den} Cl. B: af Meyers Grammatik forfra til Pag. 34, 2^{den} Cl. A: hele Meyers Grammatik. — 3^{die} Cl. B: Samme Læsebog Pagg. 292=312; 312=325; 332=336; Meyers Grammatik fra Verberne

Bogen ud. — 3^{die} Cl. A: Samme Læsebog Pagg. 268-280; 312-325; 342-347; 347-355; 410-432; Grammatikken indøvet ved Analysering. — 4de Cl. AB: Samme Læsebog Pagg. 432-461; Grammatikkens Regler stadigt indøvede ved Analysering. Af Comœdien "Formynder og Myndling" oversat fra 1te til 10de Scene.

Frausff. 1te Cl: Borrings Manuel des enfants: 1te Partie har læst fra Begyndelsen af Fablerne indtil Stykket Albert l'aventurier; 2^{det} Partie: les historiettes; 3^{die} Partie: Pag. 1-15. — 2^{den} Cl. B: Borrings Læsebog for Mellemclæser Pag 1-49; Sammes Grammatik (4de Udg.) Pagg. 32-45 og Pagg. 47-107. — 2^{den} Cl. A: Samme Læsebog Pagg. 46-116; Grammatik Pagg. 28-111. — 3^{die} Cl. B: Samme Læsebog Pagg. 90-143; Grammatik Pagg. 23-93; Abrahams's Stiløvelser Nr. 1-22. — 3^{die} Cl. A: Borrings Etudes littéraires: le peuple russe, Rome, le conseil des cinq cents dissous par Bonaparte, l'incendie de la flotte turque, Frédéric II, Catherine II, i Alt 65 Sider; Borrings cours de langue fra Pronomenne til le participe passé; Abrahams's Stiløvelser Nr. 135-150. — 4de Cl. B: Bjerings lectures françaises Pagg. 97-199; de vigtigste Affnit af Formlære og Syntax af Borrings Grammatik; Oversættelse fra Danskt til Frausff: Drevsens Læsning for Menigmand Pagg. 1-24. — 4de Cl. A: Det samme som Afdelingen B, med Undtagelse af Øvelserne i Oversættelse fra Danskt til Frausff, hvori er læst af Drevsens Læsning for Menigmand Nr. 15, 16, 17.

Engelsff. 4de Cl. B: af "Iaphet in search of a father" de tre første Capitler; 4de Cl. A: Samme Bog Pagg. 22-71. Enkelt Affnit af Grammatikken.

Religion. 1te Cl: af Jensens Bibelsprog de 5 første Capitler; hele Herslebs mindre Bibelhistorie. — 2^{den} Cl. B:

af Valles Lærebog de tre sidste Capitler; af Herslebs store Bibelhistorie: fra Begyndelsen af det nye Testamente til Begivenhederne paa Tempelvielsestesten. — 2^{den} Cl. A: af Valles Lærebog ligeledes de tre sidste Capitler; af samme Bibelhistorie: fra Begyndelsen af det nye Testamente til Jesu Tormentale. — 3^{die} Cl. B: af Krog Meyers Lærebog de første 70 SS; af samme Bibelhistorie: hele det nye Testamente og Apostlenes Gjerninger. — 3^{die} Cl. A: af samme Lærebog fra § 83 til 4de Affnit; af samme Bibelhistorie: fra 5te Periode i det gl. Testamente til dette Testaments Bøger og Skrifterne i det nye Testamente. — 4de Cl. B: af samme Lærebog: fra Begyndelsen til Affnittet om Sjælens Udødelighed; af samme Bibelhistorie: hele det gamle Testamente og af det nye Skrifterne og Apostlenes Gjerninger. — 4de Cl. A: hele Lærebogen og hele Bibelhistorien.

Historie. 1ste Cl: Kosods Udtog af Fædrelandets Historie. — 2^{den} Cl. AB: Kosods fragmentariske Historie fra Cyruſ. — 3^{die} Cl. B: Den gamle Historie og af den nyere Tydſklands, de vigtigste italienske Staters (til Toscana) og Spaniens til Philip d. 2^{dens} Død efter Kosods Udtog af Verdenshistorien, hvilken Lærebog ogsaa i de følgende Classer bruges. — 3^{die} Cl. A: De Rigers Historie, der opstode af Alexander den Stores Monarchie, Romſ, Englands fra Edward den 1ste, Tydſklands, de vigtigste italienske Staters, det østromerske Riges, Nederlandenes, Spaniens, Portugals til 1521. — 4de Cl. B: Romſ Historie, Tydſklands, Schweiz's, Italiens, Nederlandenes, det græske Keiserdømmes, Arabernes, Persiens, Mongolernes, Tyrkiets, Preussens, Ungarns, Danmarks, Norges, Sverrigs, Ruslands, Polens og Chinæs. — 4de Cl. A: Den hele Historie. Af de 4 øverste Classer er der hveranden Maaned skreven en historisk Afhandling.

Geographie. 1te Cl: Kosfods Geographie for Besynderere til Tydskland inclus. — 2^{den} Cl. B: Samme Lærebog til Asien. — 2^{den} Cl. A: Jørgerslevs Geographie: America fra Mexico, Australien, Africa, Asien til Indien. Da begge Afdelinger af 2^{den} Klasse have Værelse og Timer tilfælleds ved den geographiske Underviisning, have adskillige Disciple i den nederste Afdeling læst det samme som den øverste. — 3^{die} Cl. B: Sydamerica, Vestindien, Australien, Africa, Asien til Bagindien. — 3^{die} Cl. A: Sydamerica, Vestindien, Australien, Africa, Asien, den mathematisk Geographie. — 4de Cl. B: Africa, Asien, Indledningen, Danmark, Norge, Sverrig, Rusland, Holland, Belgien, Storbritannien og Island. — 4de Cl. A: Den hele Geographie; Estrups Afrids af den gamle Geographie. I de 4 øverste Classer benyttes Jørgerslevs Geographie og Kosfods Geographie, udgivet af Jørgerslev, ved Siden af hinanden.

Arithmetik. 1te Klasse øvedes i Regning efter Ursins Regnebog i Forhold til Enhvers Fremgang og Færdighed. — 2^{den} Cl. B: Ursins Regnebog: Brokfregning og Reguladetri i Brok Pagg. 22-39, og Pagg. 64-77. — 2^{den} Cl. A: Ursins Dvelfeserempler Nr. 51 Pag. 169 til Nr. 87 Pag. 172 (Decimalbrok) og Nr. 1 Pag. 183 til Nr. 45 Pag. 192 (de fire Regningsarter med Bogstaver og Rodtraction). — 3^{die} Cl. B: Fallesens Lærebog §§ 17-37, samt Kvadratrodens Udbrugning og Begyndelsen af Cubikrodens. — 3^{die} Cl. A: Samme Lærebog § 38 — § 61 og § 64 — § 68, samt Læren om Forhold og Proportioner. — 4de Cl. B: Samme Lærebog § 51 — § 88, med Undtagelse af Læren om Kjedebrok; Classen øvedes jevnligt i selv at finde Opløsning og Beviis for fremsatte Opgaver. — 4de Cl. A: Samme Lærebog: 7de Capitel Pag. 101 — Pag. 135 og 10de Capitel Pag. 168 — Pag. 193.

Geometrie. 2den Cl. A: Urjins Lærebog forfra til § 47. — 3die Cl. B: Samme Lærebog § 37 — § 81. — 3die Cl. A: § 80 — § 111. — 4de Cl. B: § 100 — § 131 og repeteret § 1 — § 93. — 4de Cl. A: § 100 til Enden af Geometrien og repeteret hele Geometrien.

Naturhistorie. 1ste Cl.: af Zoologien Indledning til Væenddyrene i Almindelighed og de vigtigste Grupper af Pattedyrene; af Botanikken de vigtigste Familier af Scentalsplanterne. — 2den Cl. B: af Zoologien Fiskeens Naturhistorie; af Botanikken Indledning til Plantelæren og de vigtigste Familier af Lønbo- og Tretalsplanterne. — 2den Cl. A: af Zoologien Fuglenes Naturhistorie; af Botanikken Indledning til Plantelæren.

---

10) Følgende Disciple have for indeværende Skoleaar, ifølge Rectors Stipendieforslag, approberet af den Kgl. Direction under 21de November 1840, nydt Skolens Stipendier eller modereret Betaling:

A. Høieste Stipendium, 50 Rbd. S., har ikke været tillagt Nogen.

B. Mellemske Stipendium, 35 Rbd. S., har været tillagt: 1. N. F. C. Ussing. 2. H. B. Westergaard. 3. H. C. J. Kofs. 4. C. A. Klein. 5. C. J. H. Fog. 6. J. M. L. Hjort. 7. A. S. F. Jahn. 8. F. F. Giering. 9. C. P. C. Boollen. 10. C. G. Lorenzen og 11. F. C. B. Dahl (for alle at udbetale 15 Rbd., at oplægge 20 Rbd.).

C. Laveste Stipendium, 20 Rbd. S., har været tillagt: 1. J. M. C. Drum. 2. Th. Jensen. 3. L. Collstrop. 4. C. H. A. Rauch. 5. F. P. N. Nansen. 6. N. K. Rasmussen. 7. P. A. B. Rasmussen. 8. D. J. C. Ottesen. 9. F. J. G. Klem og 10. H. P. C. Hansen (for alle at udbetale 8 Rbd., at oplægge 12 Rbd.).

D. Fri Underviisning have nydt: 1. C. M. Hart-
hausen. 2. G. C. F. M. Fangel. 3. C. B. J. N. Wal-
lic. 4. A. C. B. Sandegaard. 5. C. A. Borries. 6. C.
B. Agerholm. 7. F. H. H. Dreier. 8. C. A. Ammund-
sen. 9. D. G. M. Belling. 10. H. F. L. Lange. 11. C.
P. Bruhn. 12. A. B. Olsen. 13. C. T. Schorn. 14. J.
L. Wigh og 15. C. H. J. Dahl. *)

E. Underviisning for nedsat Betaling har været
tilstaaet: 1. C. F. D. G. Pechlin. 2. G. C. Urfin. 3. H.
G. C. Gad. 4. F. L. C. Jensen=Fogh. 5. H. B. M.
Fibiger. 6. D. Siebby. 7. J. A. C. Rohde. 8. F. C.
H. C. Tobiczen og 9. S. A. N. Stadfeldt.

Det Klarupfke Legat, 16 Rbd. aarligen for hver
Beneficiarius, er for 1840 tilsendt Skolen den 30te Januar
1841 og udbetalt til følgende 6 Disciple: 1. C. N. S. Li-
stow. 2. P. T. J. Benzou=Buchwald. 3. L. C. C. Ny-
holm. 4. A. F. C. Næsing. 5. C. J. H. Fog og 6. H.
C. J. Ross.

Istedetfor de i Efteraaaret 1840 til Universitet dimitterede
Studenter Listow, Buchwald og Nyholm ere af Directionen
for de Klarupfke Stiftelser, efter Rectors Forslag, under 9^{de}
Juni 1841, udvalgte følgende Disciple til at nyde dette Le-
gat: 1. C. B. Agerholm. 2. D. J. C. Ottesen og 3. F.
H. H. Dreier.

Det Bornemannfke Legat, 10 Rbd. aarligen, er af
Legatets Ephorus, Hr. Kammerjunker Baron Juel=Nyssensteen,
den 14de Juni d. A. tillagt, efter Rectors Indstilling, Di-
scipel H. B. Westergaard.

---

*) Den yngste Søn af Hr. Pastor Dr. Gad, som har 4 Søner
for Liden paa eengang frekventerende Skolen, har ifølge Skole-
forordn. § 66 nydt Beneficium af fri Underviisning.

11) Metropolitananskolens Skolebibliothek, over hvilket Hr. Adjunct Mørch med velvillig Understøttelse af Hr. Overlærer Dahl har havt den Godhed at udarbejde et fuldstændigt Catalog, der kan forventes fuldført i Løbet af October Maaned d. A., er siden sidst ommaltdte Increment til 1te Septbr. d. A. blevet forøget med følgende Bøger, af hvilke den Kgl. Direction ogsaa i Aar har sendt endeel.

Annaler for nordisk Oldkyndighed, udg. af Oldskriftselskabet. Kbhvn. 1839.

Mémoires de la société des antiquaires du Nord. Copenhague 1838-40. 1 B.

P. F. Suhm, Udtog af Danmarks Historie, ved C. C. Werlauff. Kbhvn. 1832.

J. H. F. Zahn, de danske Auxiliærtropper, 1 og 2 Afdeling. Kbhvn. 1840-41. 1 B. og 2 Hefter.

H. Knudsen, Joachim Rønnow. Kbhvn. 1840.

C. Molbech, historisk Tidsskrift. Kbhvn. 1840-41 2^{det} Bind 1ste og 2^{det} Hefte.

L. Becker, Orion. Kbhvn. 1839-40. 2^{det} Bind 4de H. 3^{die} Bind, 4de Bind 1ste og 2^{det} Hefte.

C. Paludan Müller, de foedere Calmariensi. Hafniae 1840.

Becker, Verdenshistorie, overs. af Riise. Kbhvn. 1840-41. 2-8 Hefte.

J. C. L. Lengnich, 4 Hefter Genealogier over Familier. Kbhvn. 1839-40, lille Tyverfol.

Allens Danmarks Historie. Kbhvn. 1840.

H. Leo, Geschichte des Mittelalters. Halle 1830. 2 Theile.

A. M. Strinholm, Wikingszüge, Staatsverfassung u. Sitten der alten Scandinavien, übers. von C. F. Frisch. Hamburg 1839-41. 2 Theile.

Munch, de nordiske Rigers Historie.

W. Zytphen, Tidens Strøm. Kbhvn. 1840. 3 Plader.

- J. P. F. Königsfeldt, genealogiske Tabeller over den olden-
burgske Stamme. Kbhvn. 1840. Tværfol.
- C. C. Werlauff, Sophia af Mecklenburg ic. Kbhvn. 1841.
Fol.
- F. C. Petersen, Tidskrift for Litteratur og Critik. Kbhvn.
1840=41.
- Brage og Idun, udg. af F. Barfod. Kbhvn. 1840. 3die B.
- H. K. Rast, Morstabslæsning for den danske Almue. Kbhvn.
1840=41. Ny Række. 4 Hefter.
- Allgemeine Litteratur=Zeitung. Halle u. Leipzig 1840 til
Marts 1841. 4.
- P. C. Berg, Samling af mathematiske Opgaver. Kbhvn.
1836.
- H. J. Hansen, Gräffes Oplosning af de høiere numeriske
Ligninger. Ribe 1840, med Skoleest.
- J. C. Sartorff, de funiculi umbilicalis prolapsu. part. I og
II. Hafniæ 1840. 2 Hefte.
- D. L. Bang, det Kgl. Frederiks Hospital. Kbhvn. 1840. 4.
- H. Kroyer, naturhistorisk Tidskrift. Kbhvn. 1840=41.
3die Bind 2=5 Hefte.
- C. N. Dahlerup, de ulcere ventriculi perforante part. I
og II. Hafniæ 1840=41. 2 Hefter.
- G. C. With, de carne mammalium dom. ægrot. jud. Haf-
niæ. 1840.
- C. Kayser, de versione in caput. Hafniæ 1840.
- N. Bünzen, de apparatu amylacco. Hafniæ 1840.
- C. F. R. Oluffen, de parallaxi lunæ. Hafniæ 1840. 4.
Ramus, Algebra og Functionslære.
- L. G. A. Reumert, de symptomatibus inflammationis venæ
cavæ. Hafniæ 1840.
- S. L. N. Dreier, elementa phyllogogiæ. Hafniæ 1840.

- C. W. Feuger, quid faciant ætas annique tempus ad frequentiam morb. Hafniæ 1840.
- Flora danica. 39te Hefte. Fol.
- Schouw og Eschricht, Afbildninger af Dyr og Planter. 7de Hefte.
- 2 Bind naturhistoriske Afbildninger.
- N. G. Melchior, de myotomia oculi. Hafniæ 1841.
- K. L. Rahbek, Lærebog i den danske Stil, ved A. C. Boye. Kbhvn. 1833.
- C. Molbech, dansk Læsebog i Prosa. Kbhvn. 1837.
- H. P. Holst, prosaisk Læsebog.
—— poetisk Læsebog.
- S. Meisling, spansk Grammatik og Læsebog. Kbhvn. 1841.
- C. Molbech, om de danske Bibeloversættelser i det 16de Aarh. Kbhvn. 1840. 4.
- L. F. G. Brück, de malleo humido in homines translato. Hafniæ 1840.
- C. Molbech, dansk Dialectlexicon. 6te Hefte. Kbhvn. 1840.
- N. C. N. Lassen, Oversigt over de danske phanerogame Planter. 1 Afdel. Aarhus 1841, med Efterretninger om Aarhus Realskole.
- J. Røgind, om Videnskabens Forhold til Livet og Skolen. 1 Afdel. Aarhus 1840, med Skoleeft.
- D. Worm, de iis, quæ summam spem faciunt in discipulo, ed. C. P. Rosendahl. Nykjøbing 1840, med Skoleeft.
- C. H. A. Bendtsen, Efterretninger om Fredericia lærde Institut. 1 Hefte. Odense 1840, med Skoleeft.
- J. Suhr, enkelte Bemærkninger om det lærde Skolevæsen. Kbhvn. 1840, med Skoleeft. om Vordingborg Skole.
- F. Lange, almindelig Grammatik. 1 Hefte. Kbhvn. 1840.
- D. L. Bang, Kan Udsalbet af Statens og Menneskets

Sygdomme forudsiges efter de samme Grundsætninger?
Tale. Kbhvn. 1840.

B. N. Borgen, Efterretninger om det v. Westenfske Institut
fra dets Stiftelse. Kbhvn. 1840, med Skoleest.

J. Grønlund, Skoleefterretninger fra Kolding Skole. Odense
1840.

Forhandlinger ved Kjøbenhavns Universitets-Fest ved Christian
den 8des Krøning. Kbhvn. 1840. Fol.

B. S. Ingemann, Skyhimlen, betragtet som Billedform for
Naturpoesien. Kbhvn. 1840. 4.

Fortegnelse over Forelæsninger ved Kjøbenhavns Universitet
og den polytechniske Læreanstalt for 1840-41.

N. P. Adler, den isolerede Subjectivitet. I Deel. Kbhvn.
1840.

Lister over Exam. artium ved Kjøbenhavns Universitet og
Sorø Academie for 1840.

P. G. Bohr og Sommer, en Skoletale og Skoleefterretninger.
København 1840.

M. Nielsen, Efterretning om Borgerdydsskolen i Kbhvn. for
1839-40.

N. B. Krarup, Beretning om Borgerdydsskolen paa Christians-
havn. Kbhvn. 1840, med Skoleest.

Müllerg, Mindeord om Frederik d. 6te og Skoleest. om Hor-
sens Skole. Kbhvn. 1840.

Biographiske Notiser om Disciple, dimitterede fra Aalborg
Skole og Skoleest. Kbhvn. 1840.

B. S. Ingemann, Stjernebilledernes Symbolik. Kbhvn.
1840. 4.

C. Bernhard, gamle Minder. Kbhvn. 1841. 2 Bind.
Bergsøes Claveerskole.

L. Thaarups poetiske Skrifter, udg. af K. L. Rahbek.
Kbhvn. 1822.

- K. V. Mahbet, dansk Læsebog og Exempeljaunting. Kbhvn.
1818-25. 2 Bind.
- H. P. Selmer, academiske Tidender. 4de Bind's 4de Hefte.
Kbhvn. 1841.
- Fortegnelse over Forelæsninger ved det medicinske Facultet og
det chirurgiske Academie i Sommersemestret 1841.
- Budget for 1841 og Normalreglement. Kbhvn. 1841. 4.
- Statistisk Tabelværk. Kbhvn. 1837-40, 2 og 3 H. i 3 B.
Tværfol.
- 6 Kort til Sterns Beskrivelse over Kbhvn.
- J. H. Mansa, 5 Specialkort over de danske Der. Kbhvn.
1837-40.
- P. G. Bang, Lærebog i den romerske Privatret. Kbhvn.
1833-35. 3 Hefter.
- M. Baggesen, den danske Stat. Kbhvn. 1840.
- J. N. Hübertz, om Bevægelsen i den danske Befolkning.
Kbhvn. 1840.
- M. L. Casse, de damno ab animalibus dato. Hafniæ.
1840.
- C. Dirckind-Holmsfeldt, de notione proprii rerumque do-
minii. Hafniæ 1840.
- C. C. Hall, de indiciorum vi in caussis poenalibus.
Hafniæ 1840.
- J. N. Madvig, Blik paa Oldtidens Statsforfatninger. Kbhvn.
1840. Fol.
- Kjøbenhavns Veiviser for 1840.
- Udkast til en Alterbog for Danmark. Kbhvn. 1840.
- J. P. Mynster, Oplysninger til Udkast til en Alterbog.
Kbhvn. 1840.
- D. C. L. Gad, de argumentis pro existentia dei. Hafniæ
1840.
- J. C. Damfjer, de pericopis. Hafniæ 1840.

- J. U. Bornemann, Anselmus & Abælardus. Hafniæ 1840.
- P. C. C. Gad, de Luthero principiorum rei lithurgicæ æstimatore. Hafniæ 1840.
- C. Nielsen, de speculativa historiæ sacræ tractandæ methodo. Hafniæ 1840.
- P. C. Rothe, de vita & gestis Anselmi. Hafniæ 1840.
- P. Pétursson, symbolæ ad fidem & studia Tyrannii Rufini illustr. Hafniæ 1840.
- T. Beck, de cap. 53 Jesaïæ. Hafniæ 1840.
- J. H. B. Lübfert, de hæresi Priscillianistarum. Hafniæ 1840.
- Ædelære overs. af Golding.
- H. N. Clausen og M. H. Hohlenberg, Tidsskrift for udenlandsk theol. Litt. Kbhvn. 1841.
- P. Pétursson, historia ecclesiastica Islandiæ ab a. 1740-1840. Hafniæ 1841. 4.
- H. Stephanus, Thesaurus græcæ linguæ. }
   vol. 3 fasc. 7   } fol.
   vol. 4 fasc. 5 & 6   }
- W. Freund, Wörterbuch der lat. Sprache. Leipzig 1834-40.
 1ster und 4ter Band, 2ten Bandes 1ste Abthl.
- Hermann, griechische Staatsaltertümer.
- Selectæ e profanis scriptoribus historiæ. 2 voll.
- Selecta e M. A. Mureti aliorumque recentiorum operibus.
 Lipsiæ 1830.
- J. C. F. Bähr, Geschichte der römischen Litteratur. 2 Ausg.
 Carlshöhe 1832-40 mit 1sten u. 3ten Supplementbande.
- J. B. F. Bjerregaard, de libertinorum hominum condicione lib. rep. Hafniæ 1840.
- F. C. Hundrup, om Bibliotheker og Bøger i Rom. Kbhvn. 1840. med Skoleeft. om Randers Skole.

- C. G. Elberling, narratio de T. Annio Milone. Kbhvn. 1840, med Skoleest. om Slagelse Skole.
- S. N. J. Bloch, fortsatte Undersøgelser om det helleniske Sprogs rette Udtale. 1 Hefte. Næskilde 1840. 4, med Skoleest.
- C. G. Heyne, opuscula academica. vol. 6. Göttingæ 1812.
- M. T. Ciceronis de oratore libb. ed. R. J. F. Henrichsen. Hafniæ 1830.
- disputationes Tuscul. ed. P. H. Tregder. Hafniæ 1841.
- N. S. Wefenberg, emendatt. Ciceronis epistolarum. Hafniæ 1840.
- Samme Bog med Skoleest. om Viborg Skole.
- Persius, overs. af D. Worm, udg. af R. Møller og N. W. Dorph. Kbhvn. 1840. 12. 2 Exempl.
- T. Livius, ed. J. Becker og M. J. C. Raschig. Berolini 1829-30. 3 Bind.
- A. Tibullus, ed. C. Lachmann. Berolini 1829.
- C. Val. Catullus. ed. C. Lachmann. Berolini 1829.
- Sex. Aur. Propertius. ed. C. Lachmann. Berolini 1829.
- L. Annæus Seneca. ed. F. C. Ruhkopf. Lipsiæ 1797-1811. 5 voll.
- Q. Horatii epistolæ. ed. & illustr. S. Orbarius & T. Schmi-dius. fasc. 3. Lipsiæ 1840.
- Oratores Attici, ed. J. Becker. Berolini 1823-24. 5 voll.
- Sophoclis tragg. ed. C. Wunder. Lipsiæ 1825.
- G. W. Nisch, Erklärende Anmerk. zu Homers Odyssee. 3ter Band. Hannover 1840.
- Homeri Odyssea, 17-24 bok, utlagd. af Sveinbirn Egilsson. Vidnyar Kl. 1840. 2 Hefter.
- Polybius. ed. Orellius.
- Virgilius. ed. Wagner.

G. F. Ingerslev, om det lærde Skolevæsen i adskillige tydske Stater og Frankrig. Kbhvn. 1841.

12) Følgende Disciple, der have bestaaet ved den i Begyndelsen af August Maaned d. A. afholdte Prøveexamen, agtes dimitterede til Universitetet i dette Efteraar:

- 1) August Frederik Christian Using, en Søn af Hr. Cancellieraad Johannes Hjort Using, Comptoirchef under Kjøbenhavns Magistrat;
- 2) Hans Bengen Westergaard, en Søn af afd. Districtslæge i Aalborg Jens Anton Westergaard;
- 3) Frederik Ferdinand Hansen, en Søn af afd. Procurator ved den vestindiske Overret Frederik Ferdinand Hansen, forhen Eier af Hlynderup ved Helsingør;
- 4) Jacob Martin Christian Drum, en Søn af Universitetspedel og Famulus quæsturæ ved denne Skole Hr. Jens Marcus Høegh Drum, Danebrogsmænd;
- 5) Carl August Klein, en Søn af Tæller i Nationalbanken Hr. Conrad Gottlieb Klein;
- 6) Hans Christopher Joachim Kofs, en Søn af afd. Toldcontrolleur paa Behvorn, Kammerassessor Hans Christopher v. Kofs;
- 7) Carl Jacob Henrik Fog, en Søn af afd. Capitain og Veiermester heri Staden Lauritz Fog.

Den aarlige offentlige Examen i Metropolitanaskolen d. A. begynder den 20de September og fortsættes i den Orden, som efterstaaende Schema udviser. Hvilken Examen saavel Skolens Disciples Forældre eller Børgere som andre Skolens Belyndere og Venner herved indbydes at bære med deres Nærværelse.

N. Lang Nielsen, Rector Scholæ.

S c h e m a

over Examinationens Gang ved den offentlige Examen
i September 1841 i Metropolitanstolen.

Mandagen d. 20de Septbr.

§ 4de Classens Læsestue:

9:12. Latin . . . . 3 Cl. B.
12: 2. Tydsk . . . . 3 Cl. A.
4: 6. Hebraisk . . . 4 Cl. B.

§ 3^{die} Klasse B's Læsestue:

9:12. Hist. og Geog. 1 Cl.
12: 2. Græsk . . . . 2 Cl. B.
4: 6. Fransk . . . . 3 Cl. B.

Tirsdagen d. 21de Septbr.

§ 4de Classens Læsestue:

9:12. Græsk . . . . 3 Cl. B.
12: 2. Rel. og Bibelh. 3 Cl. A.
4: 6. Hebraisk . . . 3 Cl. A.

§ 3^{die} Klasse B's Læsestue:

9:11½. Rel. og Bibelh. 2 Cl. B.
11½:2. Dansk . . . . 2 Cl. A. B.
4:6½. Hist. og Geog. 4 Cl. B.

Onsdagen d. 22de Septbr.

§ 4de Classens Læsestue:

9:12. Latinsk Stil.
12: 2. Tydsk Stil.

§ 3^{die} Klasse B's Læsestue:

9:11. Fransk . . . . 1 Cl.
11:12½. Naturhistorie 2 Cl. B.
12½:2. Naturhistorie 2 Cl. A.

Torsdagen d. 23de Septbr.

§ 4 Classens Læsestue:

9:12. Latin . . . . 4 Cl. B.
12: 2. Fransk . . . . 4 Cl. B.
4:6½. Latin . . . . 2 Cl. A.

§ 3 Klasse B's Læsestue:

9:11½. Hist. og Geog. 3 Cl. A.
11½:1½. Mathematik. 2 Cl. A.
4:6. Tydsk . . . . 4 Cl. B.

Fredagen d. 24de Septbr.

§ 4de Classens Læsestue:

9:11½. Latin . . . . 3 Cl. A.
11½:2. Dansk . . . . 1 Cl.
4:7. Latin . . . . 1 Cl.

§ 3^{die} Klasse B's Læsestue:

9:11½. Rel. og Bibelh. 4 Cl. B.
11½:2. Mathematik . 2 Cl. B.
4:7. Mathematik . 4 Cl. B.

Lørdagen d. 25de Septbr.

§ 4de Classens Læsestue:

9:11. Tydsk . . . . 1 Cl.
11:12½. Fransk . . . . 2 Cl. B.
12½:2. Fransk . . . . 2 Cl. A.

§ 3^{die} Klasse B's Læsestue:

9:12. Version fra Latin.
12: 2. Rel. og Bibelh. 1 Cl.

Mandagen d. 27de Septbr.

I 4de Classens Læsestue:

9:12. Græsk . . . 4 Cl. B.
12: 2. Tydsk . . . 3 Cl. B.
4: 6. Dansk . . . 4 Cl. B.

I 3^{die} Klasse B's Læsestue:

9:11. Dansk . . 3 Cl. A.
11:1½. Arithmetik 1 Cl.
4:7. Tydsk . . 2 Cl. A. B.

Tirsdagen d. 28de Septbr.

I 4de Classens Læsestue:

9:11½. Græsk . . . 3 Cl. A.
11½:2. Hist.ogGeog. 2 Cl. B.
4:6. Rel. og Bibelh. 2 Cl. A.

I 3^{die} Klasse B's Læsestue:

9:11½. Hist.ogGeog. 3 Cl. B.
11½:2. Rel.ogBibelh. 3 Cl. B.
4:6. Fransk . . . 3 Cl. A.

Onsdagen d. 29de Septbr.

I 4de Classens Læsestue:

9:12. Dansk Stiil.
12: 2. Fransk Stiil.

I 3^{die} Klasse B's Læsestue:

12: 2. Naturhistorie . 1 Cl.

Torsdagen d. 30te Septbr.

I 4de Classens Læsestue:

9:11. Hist.ogGeog. 2 Cl. A.
11: 2. Latin . . . 2 Cl. B.
4: 6. Græsk . . . 2 Cl. A.

I 3^{die} Classens B's Læsestue:

9:11. Dansk . . . 3 Cl. A.
11: 2. Mathematik 3 Cl. B.
4: 6. Mathematik 3 Cl. A.

Skriftlig Examen.

Onsdagen d. 22de Septbr.

9:12. Latinsk Stiil 4 Cl. B.
— — 3 Cl. A.
— — 3 Cl. B.
— — 2 Cl. A.

12: 2. Tydsk Stiil 4 Cl. B.

Løverdagen d. 25de Septbr.

9:12. Version . . . 4 Cl. B.
— — . . . 3 Cl. A.
— — . . . 3 Cl. B.
— — . . . 2 Cl. A.

Onsdagen d. 29de Septbr.

9:12. Dansk Stiil 4 Cl. B.
— — 3 Cl. A.
— — 3 Cl. B.
— — 2 Cl. A. B.
— — 1 Cl.
12:2. Fransk Stiil 4 Cl. B.

